Vuoksen Verkko

Antrean ja Vuoksenrannan pitäjälehti

• 2022

Antrean kirkonkylä kellotapulista katsottuna 1800–1900-lukujen vaihteessa.

Museovirasto

Ukrainan tilanne herättää pelkoa

Syksy on aikaa, jolloin metsässä liikkuminen on täynnä elämyksiä. Luonto yllättää monine eri väreineen ja tuoksuineen. Miten komeita ovatkaan nuo keltaisina hohtavat koivut tai punaisenkirjavat mustikkamättäät. Kuinka upeasti matalalta tulevat auringonsäteet osuvat Päijänteellä velloviin vaahtopäisiin aallonharjoihin.

Pelkkä ajatus metsään menemisestä rauhoittaa mieltä ja jokainen meistä tunnistaa metsän positiivisen merkityksen hyvinvoinnille. Kaikki olisi täydellistä ilman syyskesäisen metsän vihulaisia, hirvikärpäsiä. Onneksi kunnon pakkanen korjaa niidenkin osalta tilanteen ja metsästä saa taas nauttia täysin rinnoin.

Talvella sitten hamsterien tavoin korkataan syksyllä säilötyt marja-, sieni- ja riistavarastot.

Yhdistystoimintamme oli juuri toipumassa kurjista koronavuosista ja katseet suunnattiin iloisin mielin kohti tulevan vuoden tapahtumia, kun Venäjä jysäytti käyntiin hyökkäyssotansa Ukrainassa. Tilanne herätti pelkoa ja epäuskoa kaikkialla länsimaissa, mutta etenkin meissä evakkojen jälkeläisissä.

Koska kotiseutumatkailu entisille kotipaikoille on jäissä, todennäköisesti hyvin pitkään tai pysyvästi, olemme suunnitelleet ensi vuodelle uudenlaista retkeilyä. Meillä on Suomen puolella Virolahdelta Sallaan kulkevan Via Karelian varrella vaikka kuinka paljon mielenkiintoisia taistelupaikkoja tutkittavaksi ja tarinoita kuultavaksi.

Vuosikokous kirjasi toimintasuunnitelmaan hallitukselle tehtäväksi työstää suunnitelmaa eteenpäin. Kerromme teille vuoden 2023 ensimmäisessä jäsenkirjeessä tarkemmin, millaisen reissun rakennamme ja miten sille pääsee ilmoittautumaan mukaan.

Puheenjohtajan näkökulmasta kulunut vuosi on ollut työntäyteinen. Onnistunut voimanponnistuksemme oli vuodella siirtyneiden 51-vuotissyntymäpäiväpitäjäjuhlien järjestäminen elokuun alussa. Kaikki sujui hienosti. Esiintyjät ja puhujat onnistuivat, ansiomerkkejäkin jaettiin. Paras palkinto oli tyytyväiset vieraat.

Kunniapuheenjohtajamme Martti teki suuren työn kootessaan seuran 50-vuotishistoriikin, joka julkaistiin juhlassa. Kirja oli pitäjäseuralle myös iso taloudellinen panostus ja nyt toivommekin runsain mitoin kirjatilauksia.

Karjalan Liiton puheenjohtaja Outi Örn oli aiemmin esittänyt toiveen myös viimeisimpien vuosikymmenien taltioimisesta ja siihen saumaan kirjaprojektimme osui oikein sopivasti.

Kiitos vuosikokouksen, puheenjohtajakauteni jatkuu vuonna 2023. Kymmenen vuotta tässä on jo vierähtänyt, mutta vielä on intoa ja mielenkiintoa yhteiseen tekemiseen.

Kurkistin 10 vuotta vanhoja tekstejäni ja olin silloiselle puheenjohtajan palstalle löytänyt hauskan määritelmän kokouksista: ”Osa ihmisistä rakastaa kokouksia, koska se tarkoittaa sitä, että heidän ei tarvitse silloin ottaa vastuuta mistään. Kunhan ovat läsnä”.

Tämä määritelmä ei onneksi koske Vuoksenranta-seuran hallitusta, joka on kiitettävästi ahkeroinut kuluneen vuoden projekteissa.

Toivon, että yhä useampi vuoksenrantalaisjuurinen tai muuten vain asiasta kiinnostunut löytää Facebook-ryhmämme Vuoksenranta-seura ry. Voi olla, että sitä kautta juttuja seurailemalla löytyy pikkuhiljaa kipinä myös omien juurien tutkimiseen. Ehkä saamme sitä kautta myös pitäjäseuraan uusia jäseniä.

Päivi Virolainen
Kirjoittaja on Vuoksenranta-seuran puheenjohtaja.

Vuoksen Verkko

Antrea-Seuran jäsenlehti
n:o 55/2022
Vuoksenranta-seuran
jäsenlehti n:o 40/2022
ISSN 2343-2128

Kirjoituksia ja kuvia otetaan kernaasti vastaan lukijoilta.

Ensi syksyn lehteen materiaali 15.10.2023 mennessä.

Päätoimittaja: Marko Kekki,
0500 770 463, vuoksen.verkko@gmail.com
Perjalantie 5 as. 29, 11120 Riihimäki

Toimituskunnat:
Antrea: Antrea-Seuran hallitus
Vuoksenranta:
Vuoksenranta-seuran hallitus

Painopaikka: Grano, Vantaa. 2022.

Puheenjohtajalta

Muistot ja perintö elävät

Kaksi kertaa olen tämän palstan aloittanut ihmettelemällä poikkeuksellisia aikoja. Mutta koronasta kun olimme jo aika lailla selviytymässä, paljon vakavampia tapahtumia lähti liikkeellä. Olemme väistämättä tuntemattoman tulevaisuuden edessä. Niin suomalaisina, karjalaisina kuin antrealaisina.

Alku riittäköön synkistelyksi. Meillä karjalaisjuurisilla on verenperintönä kyky sopeutua. Edeltäneet sukupolvet joutuivat sopeutumaan jälkikäteen katsoen niin henkisesti kuin taloudellisesti ylivoimaisilta tuntuviin muutoksiin.

Ja he sopeutuivat. He rakensivat yhdessä sodanjälkeistä Suomea ja kansamme hyvinvoinnin pohjaa, josta me seuraavat sukupolvet saamme olla kiitollisia. Enemmän kuin sanoin pystyy kuvaamaan. Meille on annettu eväät sopeutua ja elää tässäkin muutoksessa.

Meillä on nyt velvollisuus osoittaa, että sopeudumme. Olipa kyse tarpeesta säästää sähköä tai tarpeesta muuten tinkiä, sittenkin ehkä aika vähän, omasta mukavuudesta.

Meillä pitäjäseuroissa, niin omassa Antrea-Seurassamme kuin naapuriseuroissa, on pakko luopua ainakin joksikin aikaa kotiseutumatkoista. Mutta ei anneta sen lamauttaa muuta yhteistä toimintaa.

Sekä naapuriseurat että varsin monet muut pitäjäseurat ovat lähteneet reippaasti järjestämään kotimaan matkoja. Matkoilla kun on aina mukavaa olla yhdessä ja solmia uusia tuttavuuksia. Ja kyllä meillä kotimaassakin riittää katseltavaa ja koettavaa.

Mielenkiintoista olisi tutustua vaikkapa asutushistoriaan ja sijoituspaikkakuntiin retkeilemällä. Meillä Suomessa on tähänkin liittyen useita museoita ja kohteita, joissa olisi mukavaa porukalla vierailla.

Antrea-Seuran kevätmatka onkin jo suunniteltu ja toisaalla tässä lehdessä kerrotaan yksityiskohdissa. Ilmoittautukaa ajoissa mukaan heti kun se on mahdollista.

Tärkeintä karjalaisuuden ja antrealaisuuden vaalimisessa on kuitenkin henkinen perintö, kulttuuri ja muistot. Se, mikä elää meillä ajatuksissa ja sydämissä, sitä ei voi kukaan ottaa pois. Tämän perinnön säilyttäminen tuleville sukupolville toki vaatii työtä, tallentamista.

Karjalan Liitto suositteli aika välittömästi tuon ikävän hyökkäyssodan vietyä mahdollisuuden matkustaa naapurimaahamme, että ryhdyttäisiin keräämään talteen muistoja siltä noin kolmenkymmenen vuoden ajanjaksolta, kun kotiseutumatkoja tehtiin.

Tuossapa haastetta myös antrealaisille. Ottakaapa nuoremmat tallennusväline esiin, jututtakaa vanhempianne ja isovanhempianne ja kyselkää miten matkat Antreaan sujuivat ja mitä siellä koettiin.

Välineeksi riittänee muutenkin käsissä pyörivä älypuhelin. Ja tallentakaa videot tai äänitiedostot sitten varmaan paikkaan.

Toki paljon lehtijuttuja ja tietoa on jo tallessa, mutta uskoisin, että tästä teemasta on vielä valtavan paljon ammennettavaa.

Jos nyt ei enää mikään talvikorona iske, niin kokoonnumme talviiltamiin helmikuussa. Ja sitten taas syödään yhdessä, lauletaan yhdessä, voitetaan arpaisissa. Ja haastellaan, haastellaan.

Reijo Martikainen
Kirjoittaja on Antrea-Seuran puheenjohtaja.

Sisältöä

Antrea-Seuran vuosikokous s. 4

Vuoksenranta löi Antrean kyykässä s. 6

Raportti Sysmän Suvisoudusta s. 8

Kivimiehen perheen elämää Antreassa s. 10

Karjalan Liiton kuulumisia s. 14

Vuoksenrannan Virolaiset s. 16

Arvo Tuominen Antrea-juhlassa s. 20

Murteita pohdittiin Perinnepäivänä s. 23

Vuoksenranta-seuran historiikki s. 25

Vuoden aikana edesmenneet s. 29

Vuoksenranta-seuran johtokunta s. 38

Antrea-Seuran matka ja iltamat s. 41

Esittelyssä Saara Pöyri s. 43

Antrea 100 vuotta sitten s. 44

Mukavasti jälleen väkeä Antrea-Seuran vuosikokouksessa

Antrea-Seuran vuosikokous illanviettoineen tarjosi jälleen mukavan mahdollisuuden tapaamiseen ja haasteluun 16.8. Karjalaisella kesäkodilla Helsingin Jollaksessa. Kutsua olikin noudattanut yli 30 kaikenikäistä osanottajaa.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Harri Hatakka ja sihteeriksi Sirkka Rautioaho. Puheenjohtaja Reijo Martikainen esitteli niin menneet toiminnat kuin tulevat suunnitelmat. Viime vuoden toiminnasta toteutui vain vuosikokous illanviettoineen. Vuoksen Verkko kuitenkin ilmestyi kuten ennenkin joulukuussa.

Ilahduttavaa oli, että monet paikalliset Antreassa olivat pitäneet huolen mm. itsenäisyyskynttilöiden sytyttämisestä. Toimintavuoden numerot todettiin kelvollisiksi ja vastuuvapaus tilivelvollisille myönnettiin.

Seuran sihteeri Sirkka Rautioaho sai Seppo Kukkoselta täydennystä sihteerivälineistöönsä.

70-vuotisjuhlavuosi tulossa

Toiminta on vähitellen vireytymässä. Ensi vuosi on seuran 70-vuotisjuhlavuosi, joka näkyy eri tavoin vuoden aikana. Pääjuhlana on pitäjäjuhla heinäkuussa. Hyvät kokemukset Sysmän suvisoudusta innostavat osallistumaan myös ensi vuonna, urheilutoiminta on muutenkin vireytymässä.

Kyykän peluun elvyttämistä suunnitellaan – onhan lähitulevaisuuden haasteena Vuoksenranta-seuran kutsu tulla pelaamaan kyykkää heidän perinnepäivänään 8.10. Urheilutoiminnasta vastaavaan Janne Pulliseen voivat kaikki kiinnostuneet ottaa yhteyttä. Jannen sähköposti on janne.pullinen@gmail.com ja puh. 0400 480 967.

Toimintasuunnitelmaan saatiin osanottajilta paljon ideoita. Realistista on todeta, että matkat Antreaan eivät ole tällä hetkellä mahdollisia. Niinpä toivottiinkin kotimaanmatkoja eri teemojen mukaisesti. Netin hyödyntäminen niin tapahtumien järjestämisessä kuin erilaisten materiaalien tuottamisessa otettiin esille. Evakkokokemusten ja suurten ikäluokkien muisteloiden tallentamista toivottiin.

Paljon puhuttiin karjalaisuuden näkymisestä tai lähinnä sen puutteesta julkisissa tiedotusvälineissä. Hyviä kokemuksia on erilaisten materiaalien toimittamisesta koulujen käyttöön. Ylipäätään tiedon lisääminen ja kiinnostuksen herättäminen nuorten parissa nousi esiin.

Keskustelujen pohjalta tehtiin muutama muutos talousarvioon: lisättiin juhlakulubudjettia ja ”bussibudjettia” kotimaan matkailuun.

Seppo Vepsä johtokuntaan

Puheenjohtaja Reijo Martikainen valittiin yksimielisesti jatkamaan puheenjohtajana. Johtokunnasta on aina kerrallaan neljä erovuorossa. Erovuoroisista Maria Hatakka oli ilmoittanut paikkansa olevan käytettävissä. Hänen tilalleen valittiin Seppo Vepsä, monille tuttu monista taitavista kuljettajakeikoistaan. Nytkin hän toi Hämeenlinnan suunnasta osallistujia kokoukseen. Muut erovuoroiset, Marko Kekki, Sirkka Rautioaho ja Satu Stirkkinen, valittiin uudelleen.

Muut johtokunnan jäsenet ovat Antti Partanen, Janne Pullinen, Reetta Sojakka ja Erkki Kokko.

Jäsenmaksulaskutuksen hoitaa Karjalan Liitto. Jäsenmaksu on 40 euroa, josta liitto pidättää oman osuutensa 20 euroa ja tilittää jäsenyhteisöille niiden osuuden, mikä Antrea-Seuralla on 20 euroa. Seuran näkökulmasta siirtymä on myös toteutunut oikein hyvin – avoimia laskuja on vain muutama.

Kokouksessa päätettiin, että ainaisjäsenet maksavat edelleen jäsenmaksuna Karjalan Liiton osuuden 20 euroa. Ainaisjäsenyyshän vapauttaa vain seuran jäsenmak-

suista. Seura maksaa kunniajäsentensä jäsenmaksut liitolle.

Toiminnantarkastajiksi valittiin edelleen Timo Pullinen, varalla Timo Mykrä.

Johtokunnalle annettiin valtuudet nimetä tarvittavat toimikunnat ja niiden edustajat. Kokouskutsut on perinteisesti julkaistu Karjalalehdessä, mutta lehden toiminnan päättyessä ollaan uuden edessä, kun mahdollisesta jatkosta ei ole varmuutta. Päätettiin julkaista kokouskutsut jäsentiedotteessa ja nettisivulla.

Muissa asioissa Erkki Kokko otti esille tämänhetkisen tilanteen ja yhteydet Antreaan. Monella on henkilökohtaisia yhteyksiä. joita on vaihtelevasti pidetty yllä. Tilanne on muuttunut ratkaisevasti ensin koronan ja nyt etenkin Ukrainan sodan vuoksi. Keskustelussa todettiin, että jokainen voi henkilökohtaisesti ratkaista oman käyttäytymisensä, mutta virallisia yhteyksiä ei ole.

Seuran ja Vuoksen säätiön linja on yhdenmukainen Karjalan Liiton kanssa. joka on 2.3. tiedotteellaan kertonut keskeyttäneensä toistaiseksi kaikki yhteistyöhankkeet venäläisten toimijoiden kanssa. Niinpä myöskään mitään seuran matkoja Antreaan ei suunnitella.

Edessä toiminnantarkastajat Timo Pullinen ja Timo Mykrä. Takana vasemmalla Marko Kekki ja pöydän päässä Antti Partanen, molemmat johtokunnan jäseniä.

Parin tunnin kokoustamisen jälkeen Harri päätti ”virallisen” kokouksen nuijankopautuksella. Sen jälkeen päästiin jatkamaan haastamista grillin äärellä. Saunomiseen ja mereen pulahtamiseenkin tuli mahdollisuus. Ja kesäilta oli hehkeimmillään.

Pirjo Tiippana

Kokouksen pj. Harri Hatakka takana vasemmalla, Erkki Kokko käyttämässä puheenvuoroa, takana Janne Pullinen, oikealla Reetta Sojakka, kaikki johtokunnan jäseniä.

Markku Taljan karttu lentää.

Vuoksenranta löi Antrean kyykässä

Vuoksenranta-Seuran Perinnepäivillä 8.10. käytiin perinteinen Vuoksenrannan ja Antrean välinen kyykkäottelu Lamminmäen tilalla. Päivä ei sään puolesta ollut paras mahdollinen, sillä vesisade teki kartuista entistä painavampia.

Ottelu oli tasaväkinen, mutta päättyi vuoksenrantalaisten voittoon virhepistemäärällä -51 antrealaisten saatua virhepisteitä -56. Sääntöjen mukaan pienemmän virhepistemäärän saavuttanut joukkue on pelin voittaja ja hävinnyt järjestää ensi vuonna seuraavan ottelun.

Vuoksenrantalainen kyykkäveteraani Martti Talja luonnehti peliä vähintäänkin haasteelliseksi jo pelkästään kelin suhteen.

- Kun ikä alkaa painaa, niin nuorempia heittäjiä pitää saada mukaan, naurahtaa Talja.

Tuloksellisesti hän totesi pelin olleen onneton, jossa totesi molempien joukkueiden pelaajien harjoituksen puutetta, sillä jo korona esti haasteottelut parin vuoden ajan. Kokemusta silti löytyy molemmista joukkueista.

Ennen peliä sovittiin pelitavasta, joten joukkueet heittivät kaksi päätä ja päiden mukaan vaihdettiin heittosuunta. Heitettiin kolme kierrosta nelimiehisin joukkuein siten, vajaamiehinen Antrea heittää kaksinkertaisen määrän karttuja pelaaja kohden, siis kaksi karttua peräkkäin. Heittovuoro vaihdettiin kahden pelaajan heiton jälkeen.

Antrealaisten kapteeni ja seuran puheenjohtaja Reijo Martikainen oli kovilla.

Antrealaisten Janne Pullinen ja Reijo Martikainen eivät olleet tappiosta pahoillaan.

- Emme tulleet tekemään ennätyksiä, vaan voittamaan, muikisteli kaksikko.

Antrean joukkueessa pelasivat Janne Pullinen (kapteeni) ja Reijo Martikainen. Vuoksenrantaa edustivat Pekka Kemppi (kapteeni), Lassi Keinonen, Markku Talja ja Martti Talja.

Eija Virolainen

Vuoksenranta-seuran vuosikokousuutiset 2022

Vuoksenranta-seura ry:n vuosikokous pidettiin 8.10.2022 Lamminmäen tiloilla Joutsassa. Kokouksessa todettiin, että ensi vuonnakaan ei ole mahdollista tehdä yhteistä matkaa Vuoksenrantaan

Sen sijaan toimintasuunnitelmaan kirjattiin hallitukselle tehtäväksi suunnitella kotimaan matka, jonka tarkoitus on mukavan yhdessäolon lisäksi tutustuminen sotahistoriaan itärajan tuntumassa. Matkan ajankohdaksi kaavaillaan touko-kesäkuuta ja sen kesto olisi 2 yötä, 3 päivää. Tarkemmat tiedot, hinnat ja ilmoittautumisohjeet tullaan laittamaan tammi-helmikuun jäsenkirjeeseen sekä alkuvuodesta 2023 Facebookiin ja nettisivuille.

Pitäjäseuran puheenjohtajana jatkaa Päivi Virolainen. Hallituksen erovuoroiset Taina Eskola, Pekka Kemppi, Olli Saarela ja Eija Virolainen-Nurminen valittiin uudelleen. Muut hallituksen jäsenet ovat Eero Hildén, Kati Kuisma, Armi Marklund, Irja Niilahti, Ossi Paappa, Liisa Röksä ja Pirjo Virolainen-Kuisma.

Itse kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat eli hyväksyttiin tilit ja toimintakertomus vuodelta 2021 sekä toimintasuunnitelma vuodelle 2023. Jäsenmaksuksi vahvistettiin edelleen 35 euroa, josta 20 euroa on Karjalan Liiton osuus ja oman seuran 15 euroa. Vapaaehtoinen lehtimaksu on edelleen 10 euroa.

Varsinaiset toiminnantarkastajat ovat Erkki Kiuru ja Esa Virolainen sekä varalla Päivi Barkaway ja Antti Mustonen.

Seuraava vuosikokous ja perinnepäivä päätettiin pitää lauantaina 30.9.2023, paikka on vielä avoin.

Päivi Virolainen

Eija Virolainen torkkupeittokilpailun kolmas

Karjalan Liitto järjestää vuosittain käsityökilpailun, johon voivat osallistua eri Karjalan Liiton jäsenseurojen jäsenet ilmaiseksi. Eija Virolainen Vuoksenranta-Seurasta huomasi ilmoituksen asiasta Karjalan Kunnaat -lehdestä viime vuonna ja tarttui toimeen.

Peiton piti olla itse suunniteltu ja valmistettu, siis juuri kilpailuun tehty. Materiaali ja koko olivat vapaat. Virolainen otti kärkeen Karjalan värit, punaisen ja mustan, sekä valkoisen.

– Kuvion alkuperäinen nimi on pajuneliö, jota vähän muokkasin. Palat sain nopeasti tehtyä ja yhdistettyäkin. Reunan virkkaaminen ja nirkkoreunus veivät vähän enemmän aikaa, kun työ jäi joulutauolle, muistelee tekijä.

Tieto sijoittumisesta kilpailussa tuli Liisa Korpelan puhelulla kesken Vuoksenranta-Seuran hallituksen kokouksen viime keväänä. Peitto vaihtoi Eijalta Liisalle Heinolan Citymarketin parkkipaikalla maaliskuun lopun lumisateessa ja palautui takaisin Heinolaan alkusyksystä, jolloin palautuksen suoritti Anneli Repo. Peiton koko on noin 130x160 cm.

Eija Virolaisen menestyksekäs torkkupeitto.

Käsityöt virkkaamisen ja neulomisen osalta ovat kuuluneet Virolaisen harrastuksiin aina, mutta lasten lähdettyä pois kotoa jää aikaa enemmän harrastuksille. Virkkaaminen alkoi täydellä teholla koronan alkaessa jyllätä Suomessa. Kalenteri tyhjeni iltamenoista ja kokouksista.

– Kummitytön häät vuoden 2020 elokuussa innoittivat virkkaamaan heille parisänkyyn peiton, jota tein puoli vuotta. Vähän hirvitti aloittaessani, mutta sain ajoissa valmiiksi. Häitä edeltävänä iltana tytär höyrytti valmiin peiton, naurahtaa Virolainen.

Hän on tehnyt kymmenittäin erilaisia torkkupeittoja pääasiassa isoäidinneliöistä, mukaan mahtuu eri mallilla virkattuja vauvojen vaunupeittoja, hartiahuiveja ja tuolin peitteitä.

Vuoksenrannan Säteen joukkue: Takarivissä perämies Martti Talja, Olli Kuisma, Mikko Kuisma, Vilho Ruponen, Markku Kemppi, Jussi Sokka, Juho Kemppi, Antti Kemppi, Pekka Kemppi ja Hannu Virolainen. Eturivissä Mari Pikkuaho, Tuomas Pikkuaho, Oliver Lockett ja Anne Kuisma. Kuvasta puuttuu Esa Virolainen.

Kirvu vei Sysmän Suvisoudun

Sysmän Suvisoutu Sysmän Suopellossa järjestettiin heinäkuun alussa seitsemännen kerran koronavuosien tauon jälkeen. Suopellon Nuorisoseuran isännöimä tapahtuma alkoi mökkisoutuna ja vuosien varrella kirkkoveneet ovat päässeet matkaan mukaan.

Neljästä kirkkoveneestä Kirvun Vilkas vei voiton Vuoksenrannan Säteen ollessa toinen. Antrea kävi kovan kamppailun vuoksenrantalaisten kanssa, mutta joutui tyytymään kolmanteen tilaan puolen minuutin erolla. Sysmän Sisu oli neljäs.

Päijänteellä käytävä kilpailu tuo omat haasteensa, sillä yhdeksän kilometrin reitti on tuulelle altis. Järjestäjät ovat kuitenkin laatineet vaihtoehtoisen reittisuunnitelman nimenomaan tuulen varalta.

Nyt sää suosi, sillä helteisessä säässä Päijänteellä käyvä tuulenvire viilensi soutajia.

Markku Kemppi onnistui hirrensyöksyssä ja jatkaa harjoittelua ensi vuotta varten.

Vuoksenrantalaisten kapteenina tälläkin kertaa toiminut Martti Talja pitää Suopellon tapahtumaa lämminhenkisenä ja ilahtui siitä, että läheiset kilpakumppanit Kirvu ja Antrea Mommilanjärven Soutelun ajoilta tulivat mukaan.

Taljan mukaan joukkue on erinomainen ja järjestelytkin saivat kiitokset Taljalta.

Kirkkovenelähtö ampaisi vauhtiin Suopellon vanhasta satamasta noin yhdeksän kilometrin lenkille. Etualalla Kirvu, seuraavana Vuoksenranta, Sysmän Sisu ja Antrea.

- Kirkkovenesoutu on tekniikka-, taktiikka- ja välinelaji, jossa tarvitaan myös voimaa. Pelkällä voimalla ei pärjää, joten laji on osaltaan välineurheilua, jossa taktiikan ja tekniikka pitää olla hiottuja, tietää Talja.

Talja sanoi heti kilpailun päätyttyä, että ensi vuonna uudelleen.

Voittajajoukkueen kapteeni Kirvun Vilkkaan Heikki Hämäläinen pitää evakkolähtöä hyvänä jatkumona Mommilanjärveltä Suopeltoon. Näin tutut kilpakumppanit voivat jatkaa mittelöä monella eri tasolla.

Myös Hämäläinen oli järjestelyihin tyytyväinen ja kisan jälkeen oli helppo luvata tulla ensi vuonna uudelleen. Samoin antrealaiset ilmaisivat halukkuutensa osallistua myös ensi vuoden Suvisoutuun.

Suvisoudussa on myös paljon oheistapahtumia. Tänä vuonna Kirvun, Antrean ja Vuoksenrannan välinen 3-ottelu päättyi Kirvun voittoon ja vuoksenrantalaisten toiseen sijaan. Antrea jäi kolmanneksi.

Yksi osio oli soutu, yksi neulakintaan heitto ja kolmas sanaselityspeli. Sanaselityspelissä haettiin karjalaisia kuntien, kylien ja paikkojen nimiä. Perinteisesti lajit kerrotaan vasta kilpailupaikalla, niin nytkin.

Hirrensyöksy oli näytöslajina ja sitä saivat kokeilla kaikki halukkaat, mutta onnistuneita heittoja ei mitattu. Janne Pullinen Antreasta, Hannu Virolainen, Markku Kemppi ja Juho Kemppi Vuoksenrannasta onnistuivat mainiosti heitoissaan.

Sysmän Suvisoutu Sysmän Suopellossa järjestetään ensi vuonna 1.7.2023.

Eija Virolainen

Tule mukaan Facebookiin ja pitäjäseuraan

Molemmilla pitäjäseuroilla on omat Facebook-ryhmänsä: Vuoksenranta-seura ry ja Antrea.

Ryhmiin kaivataan mukaan aktiivisia seurustelijoita, juttujen ja kuvien tallentajia tai muuten vain mukana olevia seurailijoita.

Tule mukaan ja kerro kaverillekin! Muista myös nettisivut www.karjalanliitto.fi/karjalan-liitto/jasenyhteisot/pitajaseurat/antrea-seura-ry ja www.vuoksenranta.fi.

Kaikki Facebook-ryhmäläiset ovat myös lämpimästi tervetulleita seurojen varsinaisiksi jäseniksi.

Liittyminen on helppoa ja ohjeet löydät näppärästi nettisivuiltamme.

Kivityömiehen perheen elämää 1930-luvulla Antreassa

Martta Väisänen on haastatellut vuonna 1977 miestään Uuno Väisästä Karjalaisen perinteen työryhmän kyselyyn 2 (Perheen päivänrytmi). Mies oli syntynyt 1914 Antrean Talikkalan kylässä.

Perheemme asui luovutetulla alueella Antrean Talikkalan kylän puoleisessa reunassa. Perheeseen kuului viisi henkeä: äiti Anna, isä Ananias, sisaret Elma ja Laina, jotka olivat viikot työssä Viipurissa, pyhän aikana kävivät kotona. Lapsista nuorin oli poika Uuno.

Väisäsen perheellä oli yhden huoneen hirsimökki, jossa oli lautarakenteinen eteinen, sekä ruoka- ja vaatekomerot. Huoneessa oli nurkassa lämmönlähteenä leivinuuni ja hella.

Huonekaluja oli piironki, siinä säilytettiin liinavaatteita sekä asiapapereita ym. Oli tiskipöytä, ruokapöytä ja tuoleja, laidasta vedettäviä sekä päästä työnnettäviä sänkyjä. Laidasta vedettävään mahtui useampikin nukkumaan.

Uunolla oli yhden hengen päästä työnnettävä puusänky, joka otettiin evakkoon mukaan.

Muita rakennuksia oli sauna ja tarpeelliset ulkorakennukset. Vähän ennen talvisotaa Uuno Väisänen rakensi uuden ulkorakennuksen, johon teki huoneen itselleen.

Äiti heräsi kello viisi

Äiti Anna Väisänen heräsi aamulla kello viisi ja keitti aamukahvin ja kattoi pöydän sekä laittoi miehelleen Ananiakselle ja pojalleen Uunolle eväät ja kahvit termospulloihin työmatkaa varten.

Miehet hän herätti puoli kuudelta aamukahville. Kahvin kanssa otettiin voileipää tai pullaa. Miehet lähtivät töihin kuudelta. He kävelivät viisi kilometriä Vuoksen toiselle puolelle Kivimäkeen Antrealan kylään (sanottiin Saijan kyläksi). Siellä oli osuuskunnan Kallio, missä miehet työskentelivät. Työnantaja oli Oskari Niemi.

Kävellen kulki kolme vuotta Uuno Väisänen työmatkan. Sitten oppi ammattitaidon ja sai säästettyä rahaa polkupyörään, jolla kulki työmatkan.

Äiti Anna oli talvella päivät kotona, teki käsitöitä ja valmisti ruuat illaksi ja kahvit valmiiksi miehille, jotka töistä tultuaan joivat ensin kahvit, lepäsivät ja lukivat sanomalehtiä.

Iltakuudelta syötiin tukeva päivällinen, vahvoja liharuokia tai keittoja, marjoista puuroa tai keittoa jälkiruuaksi. Äiti leipoi kotona leivät, pullat ja piirakat.

Uuno Väisänen meni opettelemaan kivityötä, kohta kansakoulusta päästyään, isänsä mukana 1920-luvun lopulla. Kivityötä hän teki siihen saakka, kun joutui vuonna 1939 ylimääräisiin kertausharjoituksiin ja talvisotaan.

Työt alkoivat Kivimäessä kello 7 aamulla ja päättyivät kello 16. Ruokatunti oli kello 11–12. Syötiin omia eväitä, voileipiä, päällä lihaa tai makkaraa, joskus juustoa tai munaa, pullossa maitoa.

Aamu- sekä iltapäivällä oli 10–15 minuutin kahvitauko. Talvella juotiin kahvit omasta termospullosta. Eväät kuljetettiin selässä tuohikontissa. Aluksi ei ollut ruokailukoppia, vaan eväät käytiin talvella syömässä lähitaloissa.

Kesällä kahvia toi työmaalle Miina Liukkonen pientä maksua vastaan, joka päivä hän oli leiponut pullat. Vajaa kilometri oli matkaa hänen mökilleen.

Kivityömaan kavereita

Kivityömaalla oli kavereita. Kiviä irrottamassa kalliosta oli Antti Soininen, Hugo ja Vilho Valjakka, Vilho Kuisma, Oskari Vihavainen ja Yrjö Niemi. Hakkureita oli Pekka Talja, Janne Seppälä, Aati Tujulainen ja muitakin.

Nupukiviä (katukiviä) tekivät Hugo Komulainen, Otto Messinen, Antti Kiuru, Arni Kuisma, Ananias Väisänen, Jalmari Marttinen ja Alpin Virkki. Seppänä oli Oskari Vihavainen.

Kaikilla oli omat työkalut: porat, leka, meisseli, rautakanki, suorakulma (vinkkeli), piikit, kanttirauta, laatat, sipa, ristipäävasara, pukkelivasara ja pukkeli, jolla reunoja lyötiin.

Purkissa oli punamultaa, sillä tehtiin viivat ja merkit. Jos oli suuri laani, laitettiin maalia linjurilautaan ja vedettiin kiven pintaa pitkin, väri näytti korkeimmat kohdat.

Piikeillä ja vasaralla kivenpinta ensin tasattiin. Kankiraudalla kiven reunat ja kulmat lyötiin suoriksi. Pintoja oli monenlaisia. Piikillä lyöty karhea pinta, sitten lyötiin ristipäällä kakkos- tai kolmosvärillä. Pinnan sileys oli värinimityksellä. Sipalla viimeisteltiin kantit ja kulmat.

Joskus sattui vahinkoja. Kerran lohkesi kulma isosta rappukivestä. Haettiin apteekista säärlakkaa, jolla kulma laitettiin miehissä kiinni. Kivi ja irronnut kappale kuumennettiin ensin tulikuumilla raudoilla ja säärlakka siveltiin liitoskohtaan ja kappaleet puristettiin kovasti yhteen ja pinnalle ripoteltiin kivipölyä.

Siellä Kivimäessä oli kaikenlaisia tarvekiviä. Uuno Väisänen on hakannut Viipurin kirjastotalon oven päälle kaarikiviä, joiden paksuus oli 3,5–12 senttiä. Ja Kaukopään tehtaalle hän hakkasi myrkkyrännikivet ja Sortavalaan siltakivet, ajopinnan kivet olivat paksuudeltaan 5–6 senttiä. Sortavalaan tuli myös rappukiviä, kynnyskiviä ja ikkunapenkkikiviä.

Viipurin kaupungille hakattiin kaikenlaisia rakennuskiviä. Yhtenä talvena hakattiin kiviä vietäväksi Ranskaan, kivet sovitettiin sepän takomaan rautamuottiin.

Työstä kotiin mennessä poikettiin Antrean asemalla kauppaostoksille. Kotiin saavuttiin klo 17 tienoilla. Ensin juotiin kahvit. Päivällinen oli kello 18.

Ilta-askareita oli rukkasien ja kenkien korjaaminen. Ja luettiin sanomalehteä. Kesällä tehtiin puutarhatöitä.

Lauantaisin oltiin työssä kello 14

saakka. Oli saunailta ja myöhemmin Uuno meni tansseihin tai elokuviin. Sunnuntaisin käytiin usein Antrean kirkossa ja kyläiltiin naapureissa. Usein tuli sukulaisia vierailulle tai naapureita ja kylän nuorisoa, usein sisaretkin tulivat pyhäksi kotiin.

Arki-iltana mentiin nukkumaan klo 20–21, kesällä myöhemmin.

Jatkosodan aikana otettiin Kivimäestä kiviä puolustuslaitoksen linnoitustyömaalle tankkiesteisiin ym. Työvelvolliset miehet olivat Kivimäessä töissä. Kallioon porattiin reiät koneellisesti, muitakin koneita oli.

Uuno Väisänen oli sotareissulla Itä-Karjalassa.

Karjalaisen perinteen työryhmä

Tämä vastaus on yksi Karjalaisen perinteen työryhmän keräämästä aineistosta. Satakuntalainen professori Niilo Valonen perusti 1969 työryhmän Helsingin yliopiston Kansatieteen laitokselle ja sai apurahoja.

Vastaajaverkoston muodostuminen alkoi kyselyllä viipurilaisille. Lehdet julkaisivat tiedotteet ja verkosto laajeni, vastaajille lähetettiin uusi kysely vastauspapereineen, nimilehtilomakkeineen ja palautuskuorineen.

Valosen jäätyä eläkkeelle ei työryhmän arkistolle ollut enää tilaa yliopistolla. Työryhmän jäsenen Ulla Kervisen isä Urho Kähönen toimi Karjalan Liiton hallituksen puheenjohtajana ja järjesti ko. arkistolle ”turvapaikan” Karjalatalolle.

Alun stipendejä lukuunottamatta kaikki työ oli vapaaehtoistyötä: kyselyiden laatiminen, postittaminen, vastausten vastaanottaminen, kiitoskortin lähettäminen ja tulosten arvostelu. Iltoja kului myöhään ja viikonloppuja ei säästelty.

Yhdeksästä kyselystä kertyi aineistoa 24 metriä arkistolaatikoita täynnä vastauksia, lisäksi nauhoja, kuvia ja filmejä.

Keväällä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistosta kävi pari henkilöä tarkistamassa arkistomme todeten sen hyvin hoidetuksi ja kelpuuttivat sen siirrettäväksi SKS:ään.

Karjalaisen perinteen työryhmän ja omasta puolestani kiitän Karjalan Liittoa taloudellisesta tuesta postituksessa ja pitkäaikaisesta arkistotilasta.

Marjukka Patrakka

Vuoksenrantamuistelua

Kolme vuotta sitten monet meistä tämän heimolehden lukijoista olimme entisessä Vuoksenrannassa. Omalta osaltani sain yhdessä rovasti Irma Kalkkeen kanssa olla palvelemassa Vuoksenrannan kirkon 9.6.2019 jumalanpalveluksessa.

Jo edellisenä päivänä minun matkaseuraani kuului Aimo Kymäläinen ja serkkuni Veijo Mustonen. Osan aikaa kotien raunioita oli kanssamme kiertämässä tunnettu tv-toimittaja Ari Ylä-Anttila. Myös äitinsä Esteri on sieltä lähtöisin.

Kaskiselässä Otsinan talossa on jo pidemmän aikaa asustellut pietarilainen Galina-hammaslääkäri hevosineen ja ärhäköine koirineen. Hän varoitteli meitä kovasti kyykäärmeistä, joita kuulemma asustelee runsaasti talonsa alla.

Galina kertoi säilyttävänsä perunoita ja vihanneksiaan Pekkolan suuressa kellarissa. Pekkola aika suurine rakennuksineen oli ennen sotia professori Martti Taljan äidin, Tertun, kotipaikka. Siinä viivyimme jonkin aikaa ja näin kävi ilmi hyvä suomalais-venäläinen yhteistyö.

Marssimme sitten Ollilan tiehaaran kautta Vuoksi-joen rantaan. Minulle tuon päivän kohokohta oli Aimon kanssa uiminen Vuoksessa Mairetunsalmen sillan lähellä. Aimon äiti, Milja Kiuru, oli lapsena oppinut siinä uimaan, ja minun Erkki-isä oli sillankaiteelta onkinut ahvenia 1930-luvulla.

Paikalla olleet venäläiset nuoret miehet lähtivät paikalta pois Rantalan taloon päin, kun me suomalaiset siihen ilmestyimme. Kovin heppoiselta näytti leppäkepeistä tehty maantiesilta yli pienen Vuoksen. Ennen vanhaan siitä ajoivat Ruposen linja-autot Sintolaan ja sitten Viipuriin.

Kirkonmenojen ja muistomerkin kunnianosoitusten jälkeen alkoi kotimatka Suomea kohti.

Paluumatkalla meillä muutamilla oli mahdollisuus poiketa Korpilahden Rasmäellä. Siinä on isänpuoleinen sukuni asunut vuodesta 1633 alkaen.

Rakuuna Anders Mustoin muutti Kirvun Sairalasta Rasmäelle asumaan ja rupesi maanviljelijäksi. Nyt siinä pihapiirissä kasvoi runsaasti myrkyllisiä jättiputkia!

Tämän vuoden aikana on maailmamme kovasti muuttunut ja tullut rauhattomaksi. 30 vuoden aikana minulla on ollut mahdollisuus kymmenkunta kertaa vierailla entisessä Vuoksenrannassa. Muistoja on kertynyt runsaasti ja käen kukkumiset kuultu moneen kertaan!

Nyt tuntuu, etten sinne enää palaa. Eikä sinne muutenkaan taida millään konstilla päästäkään? Tärkeää on, että karjalaiset juuret ovat löytyneet!

Antti Mustonen

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:
Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme. Ilmoituksiin ei tule alv:ia, joten ne eivät ole alv-vähennyskelpoisia.

Päivi Virolainen, Irja Niilahti, Hannu Virolainen, Eija Virolainen sekä Pirjo Virolainen-Kuisma (ei kuvassa) olivat Vuoksenrannan osastolla Sysmän Kirjakyläpäivillä heinäkuussa.

Kirjakyläpäivillä hyviä keskusteluja

Vuoksenranta-Seura on ollut edustettuna heinäkuussa pidettävillä Sysmän Kirjakyläpäivillä jo usean vuoden ajan. Tuotemyyntipöytä on ollut täynnä myytäviä kirjoja, vaatteita ja lippiksiä sekä varaamalla saa Uhvatta-koruja sekä viirejä.

Kirjakyläpäivillä myynti ei ole ollut pääosassa, vaan tärkeät kohtaamiset ja keskustelut.

Viime kesänä myyntivuorossa olleet kiinnittivät huomiota erityisesti nuorten kiinnostuksen siirtokarjalaisuuteen. Samoin Venäjän hyökkäys Ukrainaan nosti esille evakkojen lähdön luovutetuilta alueilta ja tässä tapauksessa nimenomaan Karjalasta.

Moni pysähtyi keskustelemaan juuri vanhempiensa tai isovanhempiensa lähtemisestä Karjalasta, jossa tehtiin vertailuja ukrainalaisten kokemuksiin.

Ajat ovat toiset, mutta yhteistä karjalaisten ja ukrainalaisten kokemuksissa on kodin jättäminen ja lähteminen pois sodan jaloista.

Vaikka myynti ei ole ollut pääosassa, niin viime kerralla myyntiä oli yli odotusten.

Eija Virolainen

Perunapiirakka Valdainkarjalassa

Kirjahyllystäni sattui käteeni Eesti NSV Teaduse Akademia Emakeele Seltsin Kodumurre-vihkonen numero 18 vuodelta 1986. Vihkosessa on mm. virolaisten tutkijoiden matkakertomuksia.

Paula Palmeos kirjoittaa: Karjala valdai murret uurimas.

Valdain ylänkö on Novgorodin läänissä Ilmajärvestä itään. Sinne muutti Käkisalmen läänistä karjalaisia 1600-luvulla Ruotsin vallattua läänin. Karjalaiskyliä oli aluksi 22, mutta 1800-luvun puolivälissä kyliä oli jo 90 ja asukkaita oli 27 000.

Vuonna 1911 asui karjalaisia 62 kylässä, mutta kaikki lapset eivät enää osanneet karjalaa.

Suomalaisista tutkijoista kieltä ja kulttuuria kävivät Valdailla tallentamassa V.R. Petrelius 1892, Väinö Salminen 1906 ja Juho Kujola 1910 keräsi 1150 sanamuistiinpanoa ja laati Valdain kylien luettelon.

Virolaiset tutkijat aloittivat valdainkarjalaisten haastattelut 1950-luvulla.

Karjalaiset huonojen teiden takana

Paula Palmeos matkusti junalla opiskelijajoukon kanssa kesällä 1952 Tartosta Valdain kaupunkiin. Jokaisella

oli mukana vuodevaatteet ja ruokaa. Asemalta oli matkaa karjalaiskyliin 30 kilometriä.

Esitettyään lupapaperit viranomaisille matkaajat saivat kuorma-auton avukseen. Tie oli todella huono, mutta päästiin ensimmäiseen karjalaiskylään Neblitsään.

Autolla ei päässyt jatkamaan, joten piti etsiä hevoskyyti. Nuoret pojat ajelivat naureskellen tavarat vankkureilla matkaajien kävellessä perässä nähdäkseen, jos jotain putoaa kyydistä. Tie oli kurja, mutta Jakonovon kylään päästiin.

Majoituspaikaksi saatiin koulu. Kylässä oli parikymmentä hirsitaloa päädyt tiellepäin. Edelliseltä matkalta oli tuttu haastateltava Matrjona Dmitrijevna Trofimova.

Ulko-oven kahva, käägä, oli sisäpuolella, ovi avautui narusta vetämällä, naru oli kiinni kahvassa. Tuvassa oli ovesta oikealla suuri uuni, kiugoa ja verholla oli erotettu keittiönurkkaus, tsuppu.

Vinosti uunista peränurkassa oli paras tsuppu, jossa olivat katonrajassa ikonit – jumalat, joiden kahta puolta olivat käspaikat.

Hellaa karjalaisilla ei ollut, ruoka kypsennettiin uunissa. Malmipadat, tsugunat, nostettiin uuniin uhvatalla. Tulisille hiilille nostettiin siismalla – irtovarrella paistinpannu, riehtelä. Uuninsuu suljetaan pellinpalalla.

Käsienpesua varten ovensuussa oli ketjussa riippumassa savinen käzastie, vieressä käspaikka, alla suuri puuastia likavettä varten.

Ihmiset elivät köyhästi, kädestä suuhun. Monta kertaa näki vankkureitten eteen valjastettuna lehmiä, koska hevosia ei ollut. Kylässä ei ollut nuoria miehiä, he olivat kaatuneet sodassa.

Karjalan kielestä

Muutaman päivän kuluttua ryhmä alkoi suomea ja venäjää apuna käyttäen ymmärtää karjalan kieltä.

Karjalassa oli säilynyt monia suomea vanhakantaisempia muotoja. Sanan lopussa oli säilynyt h: herneh, pereh, annetah kirvehet kädeh.

Diftongia esiintyi: moa, magoan, noagla ja triftongia: soaw, jööw, rubiew.

Esiintyi luona olemista ja luokse tulemista ilmentävä aproksimatiivi: ol´in poijalluo, istuotse kivel´l´ä valgiezelluo koivuzelluo, siis istu kivelle valkean koivun alle.

Kuuden kilometrin päässä oli Markovan kylä, jossa eli vielä ainoastaan karjalaa puhuvia, dikoit karielat, villit karjalaiset. Kukkaketojen ja tiheän sekametsän läpi sinne päästiin kuivin jaloin.

Kylässä oli paljon karjalaisia ja sieltä löytyi monia hyviä kielenoppaita. Sotainvalidi Andrei Vassiljev kertoili mielellään juttujaan, tarvittaessa toisti sana sanalta.

Lapset ja muut alle 40-vuotiaat eivät Markovalla karjalaa osanneet, mutta ehkä vähän ymmärsivät.

Opiskelijoita ruoka hieman ihmetytti: uunissa keitetyn tattarin kanssa tarjottiin vuohen maitoa, jota kaikki eivät pystyneet juomaan. Mutta pyhäaamun lämpimät kokorat, pyöreät perunapiirakat, maistuivat kaikille.

Kylhä meilkii maistuut potatkakkarat!

Marjukka Patrakka

Vuoksenranta-seura ry:n hallitus ja toimihenkilöt 2023

Puheenjohtaja **Päivi Virolainen,** Päijätsalontie 91, 19700 Sysmä, puh. 0400 715933, paivi.virolainen(at)icloud.com (Korpilahti)
Varapuheenjohtaja **Pekka Kemppi**, Kotirannantie 33, 19700 Sysmä, puh. 040 5887290, pekka.kemppi(at)phnet.fi (Karkeala)
Sihteeri **Taina Eskola**, Oksatie 8, 18120 Heinola, puh. 040 8385660, eskola,taina(at)gmail.com (Oravankytö)

Hallituksen muut jäsenet:
Eero Hildén, Aurinkolahden puistotie 6 C 49, 00990 Espoo, puh. 050 3551005, eero.hilden(at)vuosaari.fi (Härk'korpi)
Kati Kuisma, Ullantorppa 2 A 14, 02750 Espoo, puh. 050 5330359, kati.kuisma98(at)gmail.com (Korpilahti)
Armi Marklund, Lallukankuja 1 A 7, 00920 Helsinki, puh. 040 7764094, armi.marklund (at)gmail.com (Sintola)
Irja Niilahti, Tarhalantie 377, 19600 Hartola, puh. 044 5829123, irja.niilahti(at)phnet.fi (Korpilahti)
Ossi Paappa, Kaurakedonmäki 15, 31520 Pitkäjärvi, puh. 050 5810099, paivi.paappa(at)somero.salonseutu.fi (Korpilahti)
Liisa Röksä, Teuvonkuja 2 B 10, 19650 Joutsa, puh. 041 4510729, liisaroksa(at)gmail.com (Härk´korpi)
Olli Saarela, Pervikintie 4, 19600 Hartola, puh. 040 5219647,ollisaarela65(at)gmail.com (Korpilahti)
Pirjo Virolainen-Kuisma, Töijensalontie 173, 19700 Sysmä, puh. 0400 605562, pirjo.virol(at)kolumbus.fi (Oravankytö)
Eija Virolainen-Nurminen, Vanhansillantie 250, 19370 Nuoramoinen, puh. 040 3569655, nurmineneija(at)gmail.com (Oravankytö)

Kunniapuheenjohtaja **Martti Talja,** Keijutie 1 B, 15700 Lahti, puh. 044 9775599, martti.t(at)talja.net (Kaskiselkä)
Tuotemyynti **Tiina Hölttä**, Syrjälahdentie 53, 19430 Pertunmaa, puh. 040 5489000, tiinaholtta(at)gmail.com (Korpilahti)

Karjalan Liiton kuulumisia

Meneillään oleva vuosi on Karjalan Liiton 83. toimintavuosi. Karjalan Liittohan perustettiin 20.–21.4.1940 ajamaan karjalaisen siirtoväen välittömän huollon järjestämistä, sijoittumista Kanta-Suomeen ja korvauksia menetetystä omaisuudesta.

Liitto tiedotti aktiivisesti sijoitusalueiden karjalaseurojen kautta. Ensimmäinen pitäjäseura perustettiin vuonna 1949 ja suurin osa seuroista perustettiin vasta 1960- luvulla.

Karjalan Liitto, kuten monet muutkin perinnejärjestöt tarvitsevat uusia jäseniä säilyäkseen aktiivisena ja tuottaessaan jäsenistön tarvitsemia palveluja. Karjalan Liitto on kulttuurijärjestö, jonka ydintehtävä on karjalaisen perinteen esillä pito ja tallentaminen.

Uusi toiminnanjohtaja

Karjalan Liiton liittohallitus valitsi kokouksessaan 23.3.2022 Karjalan Liiton uudeksi toiminnanjohtajaksi FM Terhi Pietiläisen.

Pietiläisellä on karjalaisuuden vankka asiantuntijuus ja kokemus 20 vuoden ajalta, lähes yhdeksän vuoden kokemus kahden eri kunnallisen museon johtamisesta sekä esihenkilö-, järjestö- ja kulttuuritapahtumaosaamista pitkältä ajalta. Hänellä on myös kokemusta yliopistollisesta tutkimus- ja koulutustoiminnasta.

Pietiläinen on tuttu monille Liiton jäsenseuroille ja jäsenille, koska hän on ollut mukana julkaisemassa artikkeleita ja toteuttamassa kirjoja niin järjestöstä kuin karjalaisuudesta, ollut toteuttamassa muistitiedonkeruuhanketta sekä kiertänyt esitelmöimässä Liiton jäsenseuroissa ympäri Suomen. Lisäksi hän on tällä hetkellä liittovaltuuston asiantuntijajäsen.

Pietiläinen viimeistelee parhaillaan työnsä ohella monipaikkaista karjalaisuutta käsittelevää väitöskirjaansa.

Karjalan Liiton muukin henkilöstö vaihtuu. Tiedottajaksi eläköityneen Saija Pelvaksen jälkeen valittiin Sofia Flygare kesäkuun lopulla.

Karjala-lehti konkurssiin

Karjalaisuuteen liittyvään uutisointiin keskittyvä lehti perustettiin Viipurissa vuonna 1904. Viikkomuotoiseksi lehti muuttui vuonna 1958.

Karjala-lehti on alusta pitäen ilmoittanut olevansa karjalaisten ja karjalaisuuden asianajaja. Vuonna 1938 Karjala-lehti oli suurin Helsingin ulkopuolella ilmestynyt lehti.

Karjala-lehden pitkään jatkuneet talousvaikeudet johtivat lehden konkurssiin syyskuun alussa 2022.

Karjala Lehti Oy perustettiin julkaisemaan perinteistä lehteä vuonna 2011. Karjalan Kirjapaino Oy luopui tällöin lehden julkaisemisesta. Viimeiset toimintavuodet olivat tappiollisia huolimatta lehden talouden ja sisällön tervehdyttämisohjelmasta.

Tilaajia oli loppuvaiheessa noin 4300, kun lehden kannattavuuden rajaksi arvioitiin 6000 tilaajaa.

Karjalan Liiton suunnitelmissa oli ottaa vastaan lehden julkaisuoikeudet konkurssin sijaan lehden selvitystilan kautta. Nyt uudessa tilanteessa tätä lukiessanne on tiedossa, onnistuiko Liiton hankkia lehden julkaisuoikeudet, arkisto ja osoitteisto.

Karjalan Liiton lehtityöryhmä on valmistellut syksyn aikana liiketoimintasuunnitelmaa sitä tilannetta varten, että Liitto saa lehden julkaisuoikeudet. Liiton liittovaltuusto päätti 26.11.2022 kokouksessaan periaatteista, joilla Liitto voi mahdollisesti ottaa vastuulleen Karjala-lehden julkaisemisen.

Karjalan Kirjapaino Oy:n alasajo

Karjalan Kirjapaino Oy:n yhtiökokouksessa syyskuussa tehtiin periaatepäätös perinteisen osakeyhtiön alasajosta. Yhtiökokous päätti merkittävästä osingosta 200 euroa / osake. Osakeanti tukee niitä säätiöitä ja seuroja, joilla on Kirjapainon osakkeita. Osakkeiden nimellisarvo on mitätön osakeantiin verrattuna.

Karjalan Kirjapaino Oy:n toiminnan alasajon kautta Karjalan Liitolle tuleva osinko on merkittävä ja on tarkoitus kohdentaa palveluiden kehittämiseen.

Liittokokouksessa 2020 päätettiin jäsenkortin ja jäsenetujen hallinnoinnin uudistamisesta. Liiton toimisto on ryhtynyt selvittämään uudistuksen teknisiä reunaehtoja ja mahdollisia kustannuksia.

Tulevassa uudistuksessa tulee huomioida jäsenrekisterin rajapinnat talousohjelmaan, verkkokauppaohjelmistoon sekä verkkosivustoon.

Uudistuksella haetaan henkilöresurssien kohdentamista toimintaan mielekkäällä tavalla esimerkiksi kentälle vaikuttavammin jalkautuvaan jäsenhuoltoon. Investointi tulee näin jäsenseurojen ja yksittäisten Liiton jäsenten hyödyksi.

Karjala-talo on ikääntynyt

Karjala -talon omistaa kiinteistöosakeyhtiö Karjalaisten Heimotalo Oy. Karjalan Liitto on yksi pääomistajista, mutta Heimotaloa hallinnoidaan omana kokonaisuutena erillään Liitosta.

Arkkitehti Into Pyykön suunnittelema Karjalatalo valmistui vuonna 1974. Talo on ikääntynyt ja Liitossa on keskusteltu reilun viiden vuoden ajan oman toimintapisteen omistuksen tarpeellisuudesta.

Tehtyjen analyysien perusteella päätettiin ryhtyä selvittämään talon uudistamisen reunaehtoja. On päädytty ratkaisuun, jossa nykyisen talon täyskorjauksen ohella haetaan kaavamuutoksella kahden kerroksen verran lisärakentamisoikeutta.

Kaavamuutoshakemus on lähetetty Helsingin kaupungin käsittelyyn. Kaavamuutoshakemus on edennyt osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheen verkkoasukastilaisuuteen, joka järjestettiin 6.10.2022. Kaavaluvan otaksutaan olevan valmis 2024 alussa, jonka jälkeen alkaisi varsinainen uudistamisen ja lisärakentamisen suunnittelu.

Heimotalon talous on kunnossa, kiitos Käpylän musiikkiopiston. Musiikkiopisto on tullut taloon päävuokralaiseksi Liiton ohella. Musiikkiopiston varhemmat tilat kävivät sopimattomiksi musiikin opetukseen.

Musiikkiopiston koko toiminta on nyt Karjala-talolla ja Liitto on joutunut luopumaan joistakin perinteisistä kokoustiloista ja toimistokin on pienentynyt.

Opisto on muuttanut vapautuneet tilat omalla kustannuksellaan väliseinin ja eristysratkaisuin soveltuviksi musiikin opetukseen. Juhlasali on entinen ja yhteiskäytössä. Karjalatalon tiloja voi en-

tiseen tapaan vuokrata erilasiin tapahtumiin ja juhliin.

Karjalan Liiton liittokokous

Seuraava Karjalan Liiton liittokokous on 25.3.2023. Liiton hallitus valmistelee ohjeita puheenjohtajavalintojen toteuttamiseksi entistä avoimemmin. Samalla käydään keskustelua, voidaanko luopua perinteisistä puoluejaoista Liiton johtopaikoilla ja asettaa valintaperustaksi entistä enemmän kyky ja halu tehdä vahvaa karjalaista vaikuttamistyötä.

Liiton perustamisen aikoihin edunvalvonnassa oli Juho Niukkasen epävirallisesti johtamalla yli puolue- ja maakuntarajojen ulottuvalla ”Karjalaisella puolueella” tärkeä rooli tehtäessä karjalaisten etua valvovia päätöksiä eduskunnassa. Toivomme, että nuo ajat ovat takana nykyisinä levottomina aikoina.

Martti Talja
Kirjoittaja on liittovaltuuston puheenjohtaja.

Jantusen sukuseuran vuosikokous ja syyskostit pidettiin lauantaina 27.8. Lahdessa. Joukossa oli myös ensikertalaisia ja nuoriakin osallistujia.

Kaskiselän Jantuset kokoontuivat Lahdessa

Jantusen sukuseuran vuosikokous ja syyskostit pidettiin lauantaina 27.8. Lahdessa Sotilaslääketieteen museossa. Meitä oli paikalla reilut kolmekymmentä, mutta mikä ilahduttavaa, oli osallistujien joukossa myös ensikertalaisia ja nuoriakin osallistujia.

Päivä alkoi seuran vuosikokouksella museon luentosalissa. Vuosikokouksessa esillä olivat sääntömääräiset asiat.

Puheenjohtajana jatkaa Seija Halme Helsingistä. Hallitukseen valittiin Päivi Jantunen Orimattilasta ja Matti Jantunen Vääksystä. Muut hallituksen jäsenet ovat Ahti Jantunen Pieksämäeltä, Marita Leppälä Keravalta, Tuuli Leskinen Lahdesta, Paula Pöysti Vääksystä, Tiina Raspohja Helsingistä, Markku Talja Järvenpäästä, Martti Talja Lahdesta, Rauno Vanhanen Sipoosta ja Joonas Vanhatalo Tampereelta.

Seuran talous on kunnossa. Toiminnantarkastajaksi valittiin Riitta Jantunen Asikkalasta ja varalle Sirkka Pokela Lahdesta.

Kokouksen päätteeksi Tiina Raspohjalle luovutettiin Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki hänen pitkäaikaisesta työstään seuran hallituksessa.

Kokouksen jälkeen museomestari Seppo Toivonen esitteli meille Sotilaslääketieteen museon historiaa ja nykytilaa. Asiantuntevan esittelyn jälkeen tutustuimme museoon omatoimisesti. Paljon oli mielenkiintoista ja keskustelua herättävää nähtävää.

Museolta siirryimme lounaalle Lahden Upseerikerholle. Lounaan lomassa vaihdettiin kuulumisia, kun sukulaisia lähempää ja kauempaakin oli saapunut paikalle. Karjalaisia oli liikkeellä, sen kuuli sorinasta.

Lounaan ja kakkukahvien jälkeen viivähdimme hetken vielä Evakkopatsaalla.

Kokouksesta jäi järjestäjille iloinen ja luottavainen mieli siihen, että sukuyhteys tulee kantamaan ja tuomaan uusia kohtaamisia myös jatkossa.

Seija Halme

Vuoksenrannan Virolaiset

Vuoksenrannan Virolaisten kantakodit Vuoksenrannassa ovat Korpilahden kylässä. Virolaiset ovat tulleet Korpilahdelle 1630-luvun loppupuolella Kirvusta. Vuoden 1639 myllytulliluettelossa mainitaan Antti Mustosen huonemies Matti Virolainen.

Vuoksenrannan Virolaiset ovat Matin pojan Matti Matinpoika Virolaisen kahden pojan, Nuutin ja Yrjön, jälkeläisiä. He olivat jo 1600-luvulla asettuneet asumaan Hovinmäen kantatalon Ukonmäen paikalle sekä Virolaisen kantatalon Ämm-Mattilaan.

Vuonna 1727 Korpilahden kylässä oli 117 asukasta, joista Hovinmäellä 5 ja Ämm-Mattilassa 15. Ukonmäkeä isännöi pitäjänseppä Mikko Nuutinpoika Virolainen (1667–1747) ja Ämm-Mattilaa Matti Yrjönpoika Virolainen (k. 1743).

Ukonmäen Mikko Virolaisen perheeseen kuului vaimo Anna, 13-vuotias poika Tuomas sekä tytär Katri ja vävy Risto Juhonpoika Virolainen.

Ämm-Mattilassa asuivat Matti Yrjönpoika Virolainen ja vaimo Maria Juhontytär, vanhin poika Matti, tämän vaimo ja viisi poikaa, toinen poika Tahvo vaimoineen ja nuorin poika Antti sekä Matin veljen Yrjön leski Anna Matintytär ja heidän kaksi lastaan.

1700-luvun alkupuolella kylän väkiluku kasvoi voimakkaasti. Vuoteen 1755 mennessä kylän väkiluku oli jo yli kaksinkertaistunut 277 henkeen ja vuonna 1770 asukkaita oli 319.

Ämm-Mattilan Antti Juhonpoika Virolaisen ja Elina Mikontytär Tonterin kihlakuva vuodelta 1919.

Lapsia syntyi paljon ja väkiluku kasvoi, vaikka lapsikuolleisuus oli suurta. Tuohon aikaan noin 10–15 % kylässä syntyneistä lapsista kuoli alle 1-vuotiaana ja toiset 10-15 % alle 2-vuotiaana. Vuosina 1727–1769 kylään syntyi yhteensä 514 lasta, ja väkiluku kasvoi 202 hengellä.

Ukonmäen asukasluku pysyi melko tasaisena. Vuonna 1785 oli isäntänä Mikko Virolaisen pojanpoika Tuomas Tuomaanpoika Virolainen, ja Tuomaan ja hänen veljensä Juhon perheisiin kuului yhteensä 9 henkeä.

Vuoteen 1800 mennessä oli Ukonmäen talo siirtynyt Tuomaan pojille Pekalle ja Antille. 1700-luvun loppupuolella paikalle rakennettiin uusi talo. Vanhoista rakennuksista käytettiin edelleen pajaa ja riihtä.

Virolaisen kantatalossa Ämm-Mattilassa asui vuonna 1770 jo 53 Virolaista. Matti Yrjönpoika Virolaisen pojat Matti, Tahvo ja Antti olivat jo kuolleet.

Seuraavassa polvessa oli yhteensä 12 aikuiseksi elänyttä pojanpoikaa, joten talon jakaminen alkoi olla ajankohtaista. Tahvo Matinpoika Virolaisen pojat erosivat Ämm-Mattilasta 1770-luvulla ja rakensivat talon, joka tunnettiin myöhemmin nimellä Vanha-Sipilä.

Matti Matinpoika Virolaisen pojista Simo oli yhdessä Simo Pietarinpoika Kuisman kanssa saanut vuonna 1780 Viipurin Provinssi-

kanslialta luvan muuttaa asumaan Antrean pitäjän yhteismaalle, joka sijaitsi Räisälän pitäjän rajalla ja tunnetaan nimellä Oravankytö.

Simo Virolainen ei itse ehtinyt varsinaisesti muuttaa Oravankytöön, sillä hän kuoli 57-vuotiaana heinäkuussa 1782. Simon leski Anna ja neljä poikaa olivat Oravankydön ensimmäiset asukkaat yhdessä Simo Kuisman kanssa.

Myös Simo Virolaisen veljien jälkipolvet erosivat kantatatalosta 1800-luvun taitteessa ja rakensivat Kaisalan talon kylän itäosaan Oitniityn laitaan.

Tästä alueesta muodostui isojaossa 1847 Oitniityn kantatalo. Ämm-Mattilan kantataloon jäivät Antti Matinpoika Virolaisen jälkipolvet.

Ukonmäki jakaantui seuraavan kerran 1840-luvulla, kun Tuomas Pekanpoika Virolainen rakensi Saivareen talon. Ukonmäen talo jäi Antti Tuomaanpoika Virolaiselle (s. 1778, k. 1860).

Seuraavat Ukonmäen isännät olivat Tuomas Antinpoika Virolainen (s. 1816, k. 1876), Antti Tuomaanpoika Virolainen (s. 1851, k. 1914) ja Antti Antinpoika Virolainen (s. 1891, k. 1975).

Viimeisin isäntä Antti Antinpoika Virolainen rakennutti uudet päärakennukset 1910-luvulla. Päärakennus ja aittarakennukset olivat hirsirakenteisia ja pärekattoisia. Niiden rakentajina olivat Simolan veljekset Matti ja Paavo Ikävalko.

Navetta oli pääosin luonnonkivistä, osin louhintakiveä. Rakennustyön tekivät Kosenvirkin Kuismat.

Antti Virolainen vihittiin lokakuussa 1917 Aina Matintytär Tonterin kanssa. Aina oli kotoisin Korpilahden Tonterin Mikkolasta. Lapsia syntyi kuusi.

Ukonmäen isäntä ja emäntä Antti Antinpoika Virolainen ja Aina Matintytär os. Tonteri.

Keväällä 1945 Antti ja Aina ostivat maatilan Mäntsälästä. Antti kuoli Mäntsälässä 83-vuotiaana vuonna 1975 ja Aina 91-vuotiaana vuonna 1987.

Ämm-Mattilan talo siirtyi Antti Matinpoika Virolaisen vanhimman pojan Juhon jälkipolville. 1800-luvulla perheissä oli useamman sukupolven ajan vain yksi aikuiseksi elänyt poika, joten tarvetta talon jakamiselle ei ollut.

1800-luvun isännät olivat Matti Juhonpoika Virolainen (s. 1768, k. 1828), Tuomas Matinpoika Virolainen (s. 1801, k. 1861) ja Juho Tuomaanpoika Virolainen (s. 1834, k. 1913).

Juhon vanhin poika Juho (s. 1868, k. 1944) osti Sipilän talon, ja keskimmäinen poika Heikki (s. 1876, k. 1939) rakensi Sipilän Puusniekan talon paikalle kokonaan uuden talon.

Ämm-Mattilan taloon jäi isännäksi nuorin poika Antti Juhonpoika Virolainen (s. 1888, k. 1963).

Syksyllä 1913 Antti löysi ojaa kaivaessaan kivikautisen verkon osia. Antti vihittiin syyskuussa 1919 Elina Mikontytär Tonterin kanssa. Elina oli kotoisin Korpilahden Husulan Mikontalosta.

Antti ja Elina joutuivat sotien jälkeen Hartolaan, missä Elina kuoli 69-vuotiaana heinäkuussa 1956.

Viimeiset vuotensa Antti vietti veljenpoikansa luona Ruskon kunnassa, missä hän kuoli 75-vuotiaana joulukuussa 1963.

DNA-tutkimuksen mukaan Vuoksenrannan Virolaiset ovat isälinjassa N-haploryhmää (N-BY61863). N-haploryhmä on kulkeutunut Suomeen Pohjois-Euraasian ja Siperian kautta. Se on suomalaisten ja Siperian alkuperäisasukkaiden yleisin haploryhmä, ja sitä löytyy myös Mongoliasta.

Helena Kosonen

Lähteet: Antti Miikkulainen: Vuoksenranta; Ari Virolainen: Virolaiset, Antrea – Vuoksenranta; Aarne Ukonmäen arkistot; Antrean kirkonkirjat ja henkikirjat.

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:

Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme. Ilmoituksiin ei tule alv:ia, joten ne eivät ole alv-vähennyskelpoisia.

Sysmässä syntynyt Petri Virolainen aloitti syyskuun lopussa Päijät-Hämeen hyvinvointialuejohtajana.

Petri Virolaisen juuret vievät Vuoksenrannan Härk´korpeen

Sysmäläissyntyinen Petri Virolainen aloitti syyskuussa Päijät-Hämeen alueen hyvinvointialuejohtajana. Hän tietää, että karjalaisuus on varsin näkymätöntä Varsinais-Suomessa, mutta synnyinkunnassa Sysmässä käydessään karjalaisuus nousee pintaan.

Virolainen on käynyt isänsä kanssa Härk´korvessa sijainneen Heikkilän synnyinkodin jäänteitä katsomassa ja tutuksi ovat tulleet myös lähiympäristön kylät ja kaupungit. Viipuri on toki tullut tutuksi.

– Vuoksessa olen uinut ja se tuntui olleen sukulaismiehille erityisen tärkeää, naurahtaa Virolainen.

Karjalan murre oli lapsena tuttua, sillä vietettyään paljon aikaa mummon ja papan kanssa Valittulassa se kääntyi myös omassa suussa. Nyt taito alkaa Virolaisen omien sanojen mukaan olla ruosteessa.

Valittulan mummola oli lapsuudessa Virolaiselle tärkeä paikka. Siellä elettiin karjalaisittain ja puhuttiin karjalan murretta, mutta sodasta ei juuri puhuttu. Hän arvelee, että kyseessä oli yksinkertaisesti arjen realismi, eikä menetetyn perään haikailtu.

Virolaisen arkeen on tullut tavallaan huomaamatta karjalaisia arvoja, joista yksi on vieraanvaraisuus. Piirakan teko onnistuu Virolaiselta mainiosti, sillä hän on oppinut taidon samaisessa tärkeässä paikassa, mummolassa.

Perunapiiraiden tulee olla pyöreitä ja karjalanpiirakoiden soikeita.

– Vaimo ei tekemiäni piiraita ole kauniiksi kehunut, mutta maku on aina ollut kelvollinen, naurahtaa Virolainen.

Ukrainan ja Suomen yhtymäkohtia

Hän haluaa tuoda esille myös Ukrainan ja Suomen yhtymäkohtia, sillä itäinen suuri naapurimaa on hyökännyt molempiin maihin. Karjalaista sisukkuutta tarvittiin aikoinaan ja sitä samaa sisukkuutta hän toivoo myös ukrainalaisille.

– Ukrainassa tapahtuu hirveitä asioita, mutta periksi ei saa antaa. Me menetimme kodit Karjalassa, mutta identiteetti ja arvot ovat tulleet evakkojen mukana ympäri Suomea. Karjalaisesta sisukkuudesta saamme olla ylpeitä, kiteyttää Virolainen.

Sysmässä syntynyt Petri Virolainen aloitti syyskuun lopussa Päijät-Hämeen hyvinvointialuejohtajana.

Hän on ennen sitä työskennellyt Turun yliopistollisen keskussairaalan johtajana ja viimeksi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin vt. aluejohtajana sekä väitellyt tohtoriksi tekonivelkirurgiasta.

Eija Virolainen

Pitäjäseurat tiivistävät yhteistyötä

Kirvun, Antrean ja Vuoksenrannan pitäjäseurat ovat tehneet yhteistyötä vuosien varrella. Lokakuun lopussa seurojen edustajat kokoontuivat Sysmän Suopeltoon ja Ilola Inn -hotelliin pohtimaan tulevia yhteistyökuvioita. Mukana olivat myös Kirvu Säätiön ja Vuoksen Säätiön edustajat.

Varsinaisesti päätöksiä ei tapaamisessa tehty, mutta alustavia pohdintoja kyllä, joista seurat vievät pohdinnat omiin päättäviin elimiinsä jatkoa varten.

Tilaisuudessa todettiin, että kehityksen paikka on muun muassa 3-ottelussa, jossa aiemmin on ollut tapana, että hävinnyt seura järjestää ottelun seuraavana vuonna. Parempana vaihtoehtona nähtiin, että jatkossa järjestysvastuu on kiertävä ja osuu jokaiselle seuralle kolmen vuoden välein.

Muuten kilpailujen osalta todettiin Mommilanjärven Soutelun saavan hyvän korvaavan tapahtuman Sysmän Suvisoudusta Suopellossa. Suopellossa on järjestetty Suvisoutu lähes 10 vuoden ajan ja kirkkoveneetkin ovat päässeet mukaan.

Vuoden 2022 kirkkovenelähdössä oli mukana Vuoksenrannan Säteen ja Sysmän Sisun joukkueiden lisäksi Kirvun Vilkkaan ja Antrean Esan joukkueet. Kaikki karjalaiset pitäjäseurat olivat yksimielisiä siitä, että ensi vuonna soudetaan uudelleen Päijänteen upeissa maisemissa.

Tapaamisessa keskusteltiin monesta ajankohtaisesta asiasta ja yhteinen näkemys oli, että Venäjän puolelle ei ole asiaa vielä pitkään aikaan. Korvaavia kotiseutumatkoja jokainen seura oli ehtinyt jo miettiä tahoillaan. Sotahistorian aikaisia paikkoja on myös Suomen puolella ja nyt niihin on erinomainen mahdollisuus tutustua.

Jatkossa tälläkin saralla mietittiin yhteistyötä, mutta ensi kevään matkat jokainen hoitaa itse. Kokemusten perusteella jatketaan mahdollisesti yhteisiä järjestelyjä.

Vuoksen Verkko on Antrean ja Vuoksenranna kerran vuodessa ilmestyvä lehti. On mahdollista, että jatkossa Kirvu tulee mukaan, mutta tällöin suunnittelutyö on mietittävä uudelleen.

Esille tuli myös rotinaperinteen elvyttäminen. Kirvu muistaa rotinarinkelillä jokaista kirvulaistaustausta syntynyttä vauvaa, jota perinnettä myös vuoksenrantalaiset ja antrealaiset pitivät hyvänä.

Vuoksenranta-Seuran järjestämä tapaaminen saa jatkoa vuonna 2024 antrealaisten järjestämänä. Tilaisuuden anti oli hyvä jo senkin vuoksi, että kuulumisten vaihtaminen maailman tämänhetkisessä tilanteessa nähtiin tärkeäksi.

Ilolassa nautittiin maittava lounas jälkiruokineen, tutustuttiin parisen vuotta toimineeseen hotelliin, jonka omistajat ovat remontoineet hyvällä maulla perinteitä kunnioittaen.

Eija Virolainen

Eturivissä vasemmalta Eija Virolainen, Liisa Röksä, Sirkka Rautioaho, Satu Stirkkinen, Hannele Inkinen, Pirjo Virolainen-Kuisma, Heikki Jääskeläinen. Takana vasemmalta Teija Sipiläinen, Kaisu Iivonen, Seppo Kuparinen, Sirpa Suvanto, Pekka Kemppi, Paula Kuparinen, Irja Niilahti ja Päivi Virolainen.

Arvo Tuominen valotti venäläistä ajatusmaailmaa Antrea-juhlassa

Nii män, monta kessää iha melkei ko hukkaa, ko ei pääst karjalaisii juhlii. Vaan nyt tauko saatiin katkeamaan. Oli Karjalan Liiton juhlat kesäkuussa ja Antrea-juhlat heinäkuussa.

Jälkimmäiset pidettiin uutterien Hämeenlinnan Karjalaisten toimesta Idänpään tunnelmallisella torpalla, mikä täyttyi ihan ääriään myöten.

Tarve tapaamiseen toisten antrealaisten ja antrealaisjuuristen kanssa oli kova, vaan oli toinenkin vetonaula: Arvo Tuominen, toimittaja, dokumentaristi oli näissä juhlissa pääpuheen pitäjänä. Eikä turha puhe ollutkaan.

Aihe oli ajankohtainen. Kyse oli Venäjästä, uskomattomasta maasta, kuten sen tuntija Tuominen asian heti alkuun ilmaisi. Se on takinkääntäjien maa, se on uskomusten maa ja se on sodankäynnillään alentunut paarialuokan valtioksi.

Antrea-juhliin kokoontuneen väen toivotti lämpimästi tervetulleeksi Hämeenlinnan Karjala-Seuran sihteeri, näiden juhlien primus motor, toimittaja Tuula Heinänen.

Hän totesi, että Hämeenlinnassa on näitä juhlia valmisteltu jo vuodesta 2020 saakka, mutta pandemia siirsi tapahtuman vuosi toisensa jälkeen ja vielä keväälläkin näytti epävarmalta uusien tautivarianttien takia. Neljä naista piti huolen, jotta juhlat nousoot!

Tuula sanoi, että juhla on ohjelmaltaan kevennetty versio, mutta sitä ei penkissä istuja mitenkään huomannut.

Hiljaisella hetkellä muistettiin kahden vuoden aikana edesmenneitä antrealaisia.

Kanta-Hämeen Lausujista Kristiina Lauttia ja Esa Erkamo esittivät runosikermän, missä karjalaisuuden ääniä toistivat Edith Södergranin Olemisen riemuja ja Eeva Kilven Elämän evakkona. Veikeän puolen siihen toi Anni Sinnemäen Olen heittänyt verkon…

Musiikillisesta annista vastasi Janakkalan seurakunnan kanttori Heljä Linna ja kaikkihan me yhdessä päässimme laulamaan niin Karjalan kunnailla kuin Antrealaisten ja Karjalaistenkin laulut.

Arvo Tuominen piti todella kiinnostavan katsauksen venäläiseen ajatusmaailmaan.

Nykyisyys toistaa historiaa

Mitä voimme historiasta oppia? kysyi toimittaja Arvo Tuominen puheensa otsikossa. (Kaiken tämän vuoden aikana koetun jälkeen tekee toimittajan mieli sanoa, ettemme mitään…).

Vaan Tuominen sanoi oppineensa parin–kolmen viime vuoden aikana, että elämässä voi tapahtua mitä tahansa.

– Venäjä on aivan uskomaton maa. Se on ylivoimaisesti maailman suurin valtio, sillä se kattaa koko Pohjois-Aasian ja Euroopan itäisen kolmanneksen, sisältää 11 aikavyöhykettä, joilla on erilaisia maaston muotoja aavikoista puolikuiviin aroihin, taigaan ja arktiseen tundraan. Volga on Euroopan pisin joki, Laatokka sen suurin järvi ja Baikal maailman syvin järvi.

– Venäjällä ovat mitä runsaimmat luonnonrikkaudet, raaka-aineet ja viljelykset, vaikka niistä ei tavalliselle kansalle paljoa heru. Kaikesta tästä suuruudesta riippumatta mikään ei rii-

tä, vaan ylin hallinto hakee lisää tonttia Ukrainasta.

– Kaksi kolmasosaa venäläisistä uskoo astrologiaan ja taikauskoihin. He siis siirtävät vastuun omasta elämästään ulkoisille voimille, joita ei voi hallita. Silloin mitä vähemmän on henkilökohtaista vastuuta, sen enemmän tarmoa ja aikaa jää puutarhapalstan hoitoon ja tv-sarjojen katseluun.

– Putinin ja hänen lähipiirinsä rikastuminen yhteiskunnan omaisuudella ei kiinnosta. Ja Putinin jälkeen tulee toinen, samanlainen hallitsija, mikä sopii perusvenäläiselle.

– Nytkin suuri enemmistö kansasta tukee Putinin hyökkäystä Ukrainaan. (Tämä tilanne oli heinäkuussa eikä liene paljoa muuttunut, mutta ainakin ”osittainen liikekannallepano” on laskenut suosiota.)

– Vielä 2000-luvun alussa Venäjä halusi integroitua länteen ja juuri presidentiksi noussut Putin puhui yhteisestä talousalueesta, aina Lissabonista Vladivostokiin. Kun siitä ei tullut mitään, niin nyt Venäjä hakee imperiaalisen aseman palauttamista valloittamalla Ukrainaa. Yhteys länteen suljettu ja kumppaneita ei ole.

– Pietari Suuren ajoista lähtien (1600-luvun lopulta) on Venäjä halunnut nousta eurooppalaiseksi mahtitekijäksi. Mutta nyt länsi on yhtenäisenä rintamana vastaan.

– Putin on tulkinnut, että Ruotsia vastaan taistellut Pietari Suuri ei vallannut Ruotsilta mitään, vaan palautti alueita takaisin ja vahvisti niitä (Baltia ja Viipurin lääni.). ”Nyt tämä sama kohtalo on langennut meille”, on Putin todennut.

– Ennen sotaa Venäjä on viljaa ja kaasua viemällä rahoittanut Mersut ja tietokoneet. Vuosikymmenet öljy- ja kaasuputket ovat muodostaneet Venäjän ja Euroopan taloudellisten suhteiden selkärangan, mutta nyt ne ovat poikki. Näihin asti Euroopan unionin maiden kanssa käyty kauppa on ollut yli puolet Venäjän ulkomaan kaupasta.

– Kulttuurisesti venäläiset ovat pitäneet itseään eurooppalaisina, Arvo Tuominen sanoi.

Se on selvä, käy sitten sodassa miten tahansa, niin Venäjä häviää joka tapauksessa.

Gorbatshovin avoimuuden kaudesta lähtien Venäjä alkoi avata ovia Eurooppaan. Se merkitsi muun muassa karjalaisille rajan aukeamista entisille kotiseuduille. Sitten tuli takapakkia ja ovi Eurooppaan sulkeutui.

Tuominen toi esille sen, että Kremlin päätökset ovat aina saaneet kansan enemmistön tuen. Ainoa asia, jossa enemmistö oli Putinia vastaan, oli eläkeiän nosto. Traditioon kuitenkin kuuluu nopea takinkääntö ja asenteiden nopea vaihtuminen.

Venäjä ei ole pystynyt tavoittamaan lännen teknologista etumatkaa, vaan se on jäänyt raaka-aineiden ja hyödykkeiden tuottajamaaksi. Se on johtanut oppia saaneen venäläisnuorison lähtemisen länteen. Tiettävästi 70000 nuorta on jo siirtynyt.

Kristiina Lauttia ja Esa Erkamo toivat juhlaan lausunnallaan iloa.

Seija Halme tapasi ennen juhlan alkua toimittaja Arvo Tuomisen Idänpään torpan siivouskomeron ovella. Kumpikaan ei kuitenkaan kaivanut harjaa ja sankoa kaapista.

Sota voi kestää

Tuominen varoittaa Ukrainan sodan kestävän ja siinä ydinaseiden käyttökin on mahdollista. Putinin ”ydinasekiristykseen” tulee suhtautua vakavasti. Venäjä on valmis uhraamaan ihmishenkiä ja kalustoa estääkseen Ukrainan siirtymisen lännen leiriin.

Ukraina ja Yhdysvallat allekirjoittivat viime vuoden marraskuussa ”strategisen kumppanuuden peruskirjan”. Siinä vaadittiin Ukrainan liittymistä Natoon ja Krimin palauttamista Ukrainan yhteyteen, jolloin Venäjä työnnettäisiin pois Mustaltamereltä.

Idänpään torpan sali täyttyi kiitettävästi pitäjäjuhlaan vihdoinkin päässeestä väestä. Etualalla oikealla ovat ”Seppälän tytöt”.

On sääli, ettei ennen sodan alkamista käännetty kaikkia diplomaattisia kiviä.

Lännen asettamat pakotteet perustuvat oletukseen, että Venäjä teknologisesti takapajuisempana on enemmän riippuvainen lännestä kuin länsi Venäjästä.

– Venäjällä on kuitenkin enemmän vehnää, kuin se pystyy syömään ja öljyä, kuin se pystyy polttamaan. Se on maailman suurin palladiumin ja nikkelin viejä. Sanktiot tekevät Venäjän talouteen tuhoa, mutta samalla ne merkitsevät omaan jalkaan ampumista.

– Putin käy sotaa ”kultaista miljardia vastaan” eli varakasta länttä vastaan. Tottahan se on. Ukrainaa tukee 42 hyvinvoivaa valtiota. Ja vaikka länsi tässä köyhtyy, niin ei se tee muuta maailmaa rikkaammaksi.

Antrea-Seura juhlii ensi vuonna

Perinteisiin kuuluu, että Vuoksen Säätiö tuo juhlassa esille toimintaansa ja nimenomaan sitä millaisiin kohteisiin tukea on annettu.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Harri Hatakka kertoi kolmen viime vuoden aikana jaetuista apurahoista, Riihimäen kaupunginmuseon kanssa tehdystä yhteistyöstä ja vuoksenrantalaisia lähinnä koskevan Itä-Hämeen museon uudistamistarpeista.

Antrea-Seuran puheenjohtaja Reijo Martikainen muistutti seuran ensi vuonna juhlivan 70 vuotta jatkunutta toimintaansa. Juhlat ovat sitten sitä myöten.

Raakel Henttonen

Tuula Heinänen toivotti väen tervetulleeksi Antrea-juhlaan toivoen samalla, ettei ohjelma pahemmin häiritsisi kanssakäymistä.

Sisäpiirin tietoa

Tuominen kertoi mielenkiintoisesta kohtaamisesta venäläisen kenraalin kanssa elokuussa 2019 pietarilaisessa ravintola Palkinissa.

Erinomaisen illallisen edetessä hyvän ruoan ja juoman siivittämänä kenraali sanoi Venäjän vielä ottavan takaisin Ukrainan ja Baltian. Mutta Suomi saa olla, jos se on oppinut historian läksynsä.

Tuominen totesi, ettei halunnut jatkaa aiheesta, mutta 24.2. hän ymmärsi, että kenraali oli jakanut sisäpiirin tietoa.

Perinnepäivänä pohdittiin murteita ja karjalaisuutta

Pidin Vuoksenrannan pitäjäseuran perinnepäivässä 8.10.2022 esitelmän Vuoksenrannan murteesta osana kaakkoismurteita. Kaakkoismurteita puhuttiin Kannaksella, Inkerissä ja Laatokan luoteisrannalla ja puhutaan edelleen nykyisessä Etelä-Karjalan maakunnassa.

Aiheeni otsikon toivoinkin herättävän keskustelua. Varsin odotuksenmukaisesti kävi ilmi, että karjalaisjuurisille murteentutkijoiden käyttämä ”kaakkoismurteet” on vieras käsite. Heidän kotonaan kun puhuttiin ”Karjalan murretta”, ei etäisiltä kuulostavia kaakkoismurteita.

Kielitieteilijälle sen sijaan karjalan murteet merkitsevät karjalan kielen murteita, joita puhuttiin muun muassa Raja-Karjalassa. Käsitteiden kirjavuus ei toki päivää haitannut.

Missä on sinun Karjalasi?

Pohdimme yhdessä, missä kenenkin Karjala sijaitsee ja millaisena se kullekin näyttäytyy.

On selvää, että aikanaan kotiseutumatkojen mahdollistumisen myötä avautui täysin uudenlainen näkymä menetettyyn Karjalaan. Kaikki vanhempien ja isovanhempien kertomat tarinat ja muistot konkretisoituivat paikoiksi ja maisemiksi, jotka nyt saattoi omin silmin nähdä, aistia, tuntea ja kokea. Löytyi suvun muistitiedosta tuttuja sammaloituneita kiviä, vanhoja omenapuita ja talojen kivijalkoja, joita pystyi koskettamaan.

Perinnepäivän keskustelut osoittivat myös sen, ettei Karjalan täysimittainen haltuunotto vaadi aina edes käyntiä suvun mailla. Karjalan voi tuntea joka solullaan, vaikkei olisi koskaan kävellyt avojaloin kotirannan hiekalla.

Kun on imenyt itseensä siellä asuneiden ihmisten kertomuksia ja kuvauksia menneestä, voi niiden pohjalta rakentaa itselleen elävän kuvan Karjalasta ja kietoa juurensa tiukasti Kannaksen maaperään. Vuosi vuodelta mieleen maalattu taulu täydentyy, ja oma mielikuvitus muokkaa sitä maisemaksi, jonka todella voi uskoa olleen aidosti olemassa.

Siirtokarjalaisille ja heidän jälkeläisilleen tyypillistä on, että Karjala-suhde voi muuttua eri elämänvaiheissa. Evakkojuurinen yksilö rakentaa omaa identiteettiään juuri näin: etsimällä jatkuvasti kehyksiä omalle karjalaisuudelleen.

Mäntii messää ja tultii metsäst

Toki tutustuimme myös murrepiirteisiin. Yksi mielenkiintoinen Vuoksenrannan murteen piirre liittyy ts-yhtymään, joka esiintyy esimerkiksi sanoissa seitsemän, itse, metsä ja katsella.

Tätä tarkasteltiin sananparressa, jossa vuoksenrantalainen kiusaa antrealaista sanomalla: ”Mää messää, ota vissa, lyö lehmää pössii!”

Murrekarttojen mukaan sekä Antrea että Vuoksenranta sijaitsevat juuri siinä kohdassa, jossa metsä vaihtuu pohjoiseen mentäessä messäksi. Vuoksenrannan murrenäytteissä pitäjän ts-muotona on kuitenkin säännönmukaisesti ss, siis kasselen messässä issekseni.

Miksi ihmeessä vuoksenrantalainen naureskelisi leikillisesti antrealaisen naapurinsa ässällisille sanoille, jos hän itsekin käyttää niitä? Jos naapurin puhetta matkii pilkkamielessä, matkimukseen sisältyvä murrepiirre tai jokin muu puheen ominaisuus on yleensä sellainen, jota omassa kotimurteessa ei esiinny.

Vastaus paljastui yllättäen perinnepäivän päättäneessä kohvijonossa. Metrin päässä herkullisesta täytekakusta kaksi naista rupesi pohtimaan, miten s-voittoinen puhe tuntui heistä tarkemman maistelun jälkeen vieraalta. Molempien juuret olivat Oravankydössä, ja he tulivat lopulta vakuuttuneiksi, että siellä sanottiin metsä eikä messä.

Havainto selittää kaksi asiaa. Ensinnäkin murrekartan mukaan on hyvin mahdollista, että ainakin vielä 1920-luvulla Vuoksenrannan etelärajalla ja varsinkin kaakkoiskolkassa sanottiin metsä, kun muualla pitäjässä muotona oli messä.

Toiseksi sananparsi, jossa vuoksenrantalainen pilkkaa antrealaisen puhetapaa, on suurella todennäköisyydellä tallennettu aikanaan Oravankydön tai sen lähistön asukkaalta, joka sanoi metsä. Kuka nyt pilkkaisi naapurin murretta, jos puhuu isse samalla tavoin?

Ts-yhtymän osalta päädyttiin siihen, että pössi lehmän ruoansulatuskanavan osana kuulostaa vieraalta, mutta että jotakin voi kyllä olla passaa pääl eli patsaan päällä.

Vierailta tuntuivat myös Ylä-Vuoksen murteissa toisinaan esiintyvät verbimuodot hyö tulit ja mänit, ja tutumpia olivat yleiskannakselaiset pidemmät tulliit ja männiit.

Ilmausten kääet ristis ja määe pääl vokaalin pidennykset koettiin niin ikään vieraiksi, mutta niitä esiintyikin varmimmin linjan Viipuri–Käkisalmi eteläpuolella.

Säilyvätkö Karjalan murteet?

Siirtokarjalaisten puhumien murteiden säilymisestä kannettiin aiheellisesti huolta. Toki on muistettava, että paikoillaan asuneidenkin suomalaisten murteet ovat muuttuneet ja muuttuvat kaiken aikaa.

Eri sukupolvet puhuvat eri tavoin, vaikka asuisivat samalla paikkakunnalla, ja yleensä puheyhteisön nuoret ovat murteettomampia kuin vanhempansa tai isovanhempansa.

Onneksi myös luovutetun Karjalan murteita on tallennettu monellakin tapaa niin sanakirjoihin, kyläkuvausten murrenäytteisiin kuin aitona puheena ääninauhoillekin. Pelkoa niiden lopullisesta unohtamisesta ei siis ole, vaikka ne jokapäiväisten arkikeskustelujen kielenä katoaisivatkin.

Monella karjalaistaustaisella on

Päivi Markkola Vuoksenrannan pitäjäseuran perinnepäivässä.

hyvä passiivinen kielitaito, vaikkei hän kykenisi vaivatta ja aktiivisesti vanhempiensa käyttämää murretta puhumaan: hän tunnistaa kotimurteensa muiden murteiden joukosta ja erottaa sen jopa muista kannakselaismurteista.

Ihmiset ovat kuitenkin kielellisesti erilaisia. Siinä missä yksi kääntää helposti karjalaisvaihteen päälle ja alkaa haastaa heti tilaisuuden tullen, toinen ei pysty elvyttämään vanhan murteen taitoa kovallakaan työllä edes lauseen mittaiseksi.

Olen ihastunut ajatukseen, että yksilön kielelliseen työkalupakkiin on varastoituneena monenlaista puhekieltä. Se kuvastaa hänen eletyn elämänsä kerroksellisuutta. Näin ollen nekin siirtokarjalaiset ja siirtokarjalaisjuuriset, jotka toisinaan kokevat, etteivät ole mistään kotoisin, voisivat päinvastoin ajatella olevansa kotoisin monesta paikasta yhtaikaa. Sekin on rikkaus.

Luovutetun alueen murteiden voi sanoa kuolevan puhuttuna kielenä vasta siinä vaiheessa, kun evakkojen jälkeläiset eivät enää tunnista esivanhempiensa murteelle tyypillisiä piirteitä eivätkä osaa imitoida niitä edes fraaseissa.

Tällaisia ovat esimerkiksi tokaisut ei pie tehhä kärpäsest härkää, jossa pie = pidä, ja nii o kaino viissimää ko mustalaispoika puistamaa, jossa puistaa = kerjätä.

Tai kun jälkipolvet eivät ymmärrä, mitä tarkoittaa metla ja jamakka (luuta ja piimä), jotka kuuluivat kannakselaisten arkipäiväiseen sanastoon.

Karjalaisten identiteettisymboleiksi mainitaan murre, kyykkä ja piirakka. Kyykänpeluuta ja piirakanrypytystä on taatusti helpompi harjoittaa kuin puhua murretta.

Murretta kun ei omaksuta samalla tavoin kuin kyykän sääntöjä, vaan se vaatii jokapäiväistä, todellista käyttöä samanmurteisten kanssa. Murteen puhumiseen tarvitaan aina toisen ihmisen tai ryhmän herättämä alkusysäys.

Koska siirtokarjalaisilta puuttuu ”oma paikka”, kielelliseksi kodiksi ovat rakentuneet pitäjäseurojen tarinaillat, joissa oma murre voi kuplia luonnostaan pintaan. Niissä elävää murretta saattavat oppia tai ainakin kuulla myös nuoremmat karjalaisjuuriset.

Siksi tällaiset tapahtumat ja kokoontumiset ovat äärimmäisen tärkeitä meidän kaikkien kannalta.

Päivi Markkola

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:
Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme. Ilmoituksiin ei tule alv:ia, joten ne eivät ole alv-vähennyskelpoisia.

Vuoksenrannan pitäjäjuhlassa julkaistiin seuran historiikki

Vuoksenranta-Seuran Pitäjäjuhlaa vietettiin 7.8.2022 Sysmän Teatteritalolla. Samalla juhlistettiin seuran 51-vuotista taivalta, sillä aiemmin suunniteltu 50-vuotisjuhla jouduttiin koronan vuoksi siirtämään edelliseltä vuodelta.

Juhlaa ennen oli jumalanpalvelus seurakuntasali Nuotassa, josta lähetettiin seppelpartiot Karjalaan jääneiden vainajien ja Kaatuneiden muistomerkeille.

Juhla jatkui Teatteritalolla reilun sadan ihmisen voimin Petri Virolaisen pitämällä juhlapuheella, Myö Vuokserantoist -kirjan julkistamisella, ansiomerkkien jaolla ja muulla ohjelmalla. Ennen juhlaa nautittiin maittava karjalanpaistilounas.

Ansiomerkein palkitut ryhmäkuvassa.

Historiaa kansien väliin

Myö Vuokserantoist – Vuoksenranta-seuran historia vuosilta 1971–2021 julkistettiin. Martti Taljan kokoama historiikki oli Taljalle mieluisa tehtävä.

– Samalla olen voinut syventää itsellenikin sukuni kotiseutuun liittyvien eri tapahtumien yhteyksiä kokemaani ja kuulemaani, sanoo Talja.

Hän toivoo, että lukijat saavat kirjan avulla uutta tietoa esivanhempiensa jättämästä perinnöstä Vuoksenrannasta ja sen kulttuurista uusilla asuinsijoilla Itä-Hämeessä.

Talja tietää, että pitäjäseurojen perustaminen on tapahtunut hitaasti ja ensimmäinen pitäjäseura, Raudun pitäjäseura, perustettiin vuonna 1949 ja Vuoksenranta 56 seuran joukosta vuonna 1971. Jokainen seura on huolehtinut rajantakaisesta muistojen vaalimisesta.

Talja sanoo, että Pitäjäjuhlat ovat olleet vuoksenrantalaisten jokakesäisiä kohokohtia uusille asuinsijoille asuttamisesta 1950-luvun alkupuolelta lähtien.

– Juhlille kokoonnuttiin tapaamaan entisiä naapureita ja muuten tutuiksi tulleita entisiä vuoksenrantalaisia. Juhlilla vaihdettiin kuulumisia ja Perinnepäivillä keskityttiin siirtämään perinnettä seuraaville sukupolville, Talja kertoo.

Yksi seuran tarkoitus on erityisesti vanhan perinteen tallentaminen jälkipolville ja siitä kirja on yksi osoitus.

Kirkot ovat olleet tärkeässä roolissa vuoksenrantalaisten kotiseutumatkoilla, joita on voitu tehdä vuodesta 1990 lähtien. Talkoolaisia on ollut mukana Kankaalan kirkon, sankari- ja siviilihautausmaan sekä Noinmäen kirkon ja Leiposiin hautausmaiden osalta.

– Nuo paikat ovat meille hiljentymisen ja läheistemme muistelun paikkoja. Ne kertovat osaltaan kunnioitustamme ja kiitostamme esivanhemmille, sanoo Talja.

Valtuuston puheenjohtajakin muisteli

Sysmän kunnan puheenvuoron juhlaan toi valtuuston puheenjohtaja Veikko Kotolahti, jonka isovanhemmat ja äiti olivat vuoksenrantalaissyntyisiä.

Kotolahti kertoo vaijansa verranneen elämistä Vuoksenrannassa ja Sysmässä, hänen kertomansa olivat pienelle pojalle kuin hyviä kalajuttuja, joita mielellään kuunteli.

– Hieman myöhemmin isäni, joka taisteli samoilla seuduilla, toi hieman realismia jokien leveyteen ja korpien

Pitäjäjuhlassa julkaistiin Vuoksenranta-seuran historiikki. Omistuskirjoituksia historiikkiin antamassa Martti Talja.

laajuuteen, jotka pikkupojalle olivat kertomuksissa olleet valtavia, muistelee Kotolahti.

Kuriositeettina Kotolahti tuo esille työreissunsa Venäjälle isovanhempiensa vielä eläessä.

– Vaija suuttui ja sanoi, että sin rosvoi joukkoo älä sie mää, hyö varastaat siult kaike, tiije etteivät vie nirrii.

Nyt näyttää siltä, että taisi olla vinha perä, mutta nirri sentään jäi, sanoo Kotolahti.

Kotolahden äskettäin edesmennyt äiti kertoi hyvin seikkaperäisesti lapsuudestaan ja evakkoretkistä sekä siitä, mitä sai evakon asemassa kokea pitkään. Hän oli myös kirjoittanut asioita muistiin, ja muistiinpanot löytyivät jäämistöstä.

Kotolahti tietää, että siirtolaisten määrä oli suuri, mutta asia konkretisoitui vasta hänen aloittaessaan työnsä lähikuntien ja maakuntien tiloilla. Samalla hänelle avautui karjalaisten merkitys alueelle.

Asuttaminenkaan ei aina ollut helppoa.

– Isäni isä toimi sodan jälkeen tehtävässä etsiä siirtolaisille mahdollisuuksia uuden elämän aloittamiseen. Työ ei ollut helppoa. Ääritapauksessa hän sanoi isännän tulleen rappusille vastaan ilmoittaen, että he eivät tee asiassa mitään yhteistyötä. Kokonaisuutena tehtävä kuitenkin onnistui hyvin, Kotolahti perustelee.

Kotolahden mukaan on erittäin tärkeää, että tietoa tallennetaan tuleville polville ja kerrotaan realistisesti, mitä silloin tapahtui ja mitä kukin joutui kokemaan. Viime aikojen valossa tuo tieto on entistä arvokkaampaa.

Jokaisen tulisi saada tietää mitä todellisuudessa joutuvat kokemaan ne, jotka jäävät henkiin, mutta joutuvat jättämään kotiseutunsa ja aloittamaan kaiken alusta.

– Jospa vihdoin osaisimme katsoa menneisyyteen ja ajatella laajemmin, kuinka paljon hyvää kuitenkin saimme siirtolaisten tänne muuton myötä. Se työn määrä, mitä he ovat tehneet raivatessaan peltoja ja rakentaessaan elämää uudestaan, sillä on ollut paikkakunnalle suuri merkitys, Kotolahti sanoo.

Juhlan juonsi seuran puheenjohtaja Päivi Virolainen. Kultaisen ansiomerkin sai Ossi Paappa ja hopeisen Liisa Röksä. Pronssisen ansiomerkin saivat Tiina Hölttä, Pekka Kemppi, Kati Kuisma, Armi Marklund, Irja Niilahti, Eija Virolainen-Nurminen, Pirjo Virolainen-Kuisma, Päivi Virolainen, Antti Kuisma, Olli Kuisma ja Eero Talja.

Sysmän kunnan puheenvuoron juhlaan toi valtuuston puheenjohtaja Veikko Kotolahti.

Eija Virolainen

Myö Vuokserantoist – Vuoksenranta-seuran historia 1971–2021

”Isäni, äitini, Herra, suo nukkua tyyntä unta”, lausui edesmennyt kunniapuheenjohtajamme Tatu Vanhanen vuonna 1999 Vuoksenrannassa Hautausmaamuistomerkin, Vanhan portin kopion paljastuspuheessa.

Nuo Uuno Kailaksen runosta ”Rajalla” otetut sanat sopivat tuohon hetkeen. Olimme konkreettisesti muistamassa esivanhempiamme Vuoksenrannassa. Saman runon neljä ensimmäistä säettä kuvastavat tilannetta, jossa me karjalaiset elimme vuosisatoja idän ja lännen välissä.

Tällä hetkellä Suomessa elämme uudelleen keskellä runon kaltaista vaaraa.

”Raja railona aukeaa.
Edessä Aasia Itä.
Takana Länttä ja Eurooppaa;
varjelen, vartija, sitä.”

Vuoksenrannan historiikin kirjoittaminen on ollut minulle mieluisa tehtävä. Samalla olen voinut syventää itsellenikin Vuoksenrantaan – sukuni kotiseutuun liittyvien eri tapahtumien yhteyksiä kokemaani ja kuulemaani.

Toivottavasti te lukijat koette samoin ja voitte tämän kirjan avulla saada uutta tietoa esivanhempienne jättämästä perinnöstä – Vuoksenrannasta ja sen kulttuurista uusilla asuinsijoilla Itä-Hämeessä.

Oman pitäjäseuran perustamisen tärkein syy oli oman pitäjähistorian kirjoittaminen. Kirja oli pitäjäkirja, historiakirja, kyläkirja, ja sukututkimukseen innoittava kirja.

Hanke saatiin päätökseen vuonna 1981, jolloin Vuoksenranta – pitäjä Kannaksella julkistettiin.

Pitäjäseurojen perustaminen on tapahtunut hitaasti. Seuroja on nyt 56, kun niitä oli vuonna 1959 vain 20 ja ensimmäinen pitäjäseura Raudun pitäjäseura perustettiin vuonna 1949. Vuoksenranta ei ollut siis aivan viimeisiä.

Karjalaan palaamisen mahdollistuminen on ollut pitäjäseurojen toiminnan kulta-aikaa, seuroittain on

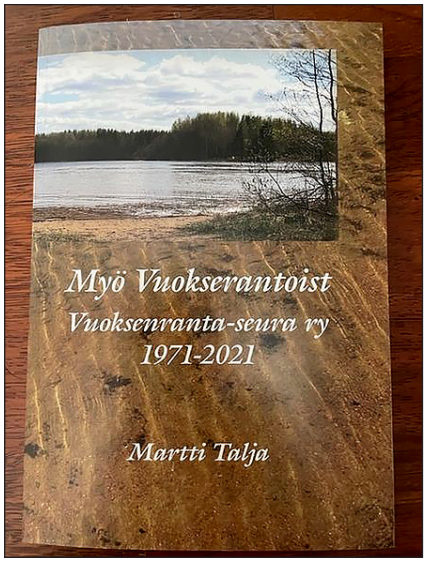

huolehdittu rajantakaisesta muistojen vaalimisesta.

Tämän kirjan kirjoittamisessa ovat olleet suurena apuna Vuoksenranta-seuran, varhemmin pitäjäseuran arkistot ja vuodesta 1984 seuran lehti Vuoksenrantalainen, jonka nimi vaihtui Vuoksen Verkoksi vuonna 2015.

Olen käyttänyt myös muita lähteitä kirjallisuusluettelon mukaisesti syventääkseni seuran ja karjalaisuuden merkitystä meille tämän päivän ihmisille.

Olen tarkastellut eduskunnan tekemä työtä maanhankinta- ja korvauslainsäädännössä ja Karjalan Liiton roolia karjalaisten etujen ajajana uusilla asuinalueilla.

Kuntakohtaiset karjalaseurat olivat keskeisessä roolissa vuoksenrantalaisten yhdyssiteenä ennen Vuoksenrannan pitäjäseuran perustamista 17. päivänä heinäkuuta 1971.

Karjalaseurojen toiminta on jatkunut rinnakkaisena pitäjäseuran kanssa. Sen sijaan alkuun aktiivisesti yhteisöllisyyttä ylläpitäneet ja sopeutumista helpottaneet vuoksenrantalaiset yhdistykset –nuorisoseurat, martat ja muut seurat ovat lähes kokonaan sammuneet.

Sukuseurat ovat tulleet jatkamaan karjalaisen kulttuurin säilymistä seuraaville sukupolville.

Pitäjäjuhlat olivat vuoksenrantalaisten kesän kohokohta uusille asuinsijoille asettumisesta lähtien 1950- luvun alkupuolella. Juhlille kokoonnuttiin tapaamaan entisiä naapureita ja muuten tutuksi tulleita entisiä vuoksenrantalaisia, vaihtamaan kuulumisia ja kuulemaan ajankohtaisia uutisia.

Perinnepäivät ovat tulleet keskeiseen osaan yhteydenpidossa ja perinteen siirtämisessä seuraaville sukupolville 2000-luvulla.

Olen tallentanut näiden molempien kokoontumismuotojen sisältöä ja puheita osoituksena maailman muuttumisesta ympärillämme. Samalla olen pyrkinyt tallentamaan tilaisuuksissa esille tullutta vanhaa vuoksenrantalaista elämänmuotoa jälkipolville.

Historiikki nyt tilattavissa

Kunniapuheenjohtajamme, professori Martti Taljan kirjoittama ”Myö Vuokserantoist” – Vuoksenranta-seura ry:n 50-vuotishistoriikki on nyt tilattavissa!

Kirja kertoo vuoksenrantalaisten yhteistä tarinaa alkaen evakkoon lähdöstä ja uusille asuinsijoille asettumisesta aina kuluvan vuoden ensi kuukausiin asti.

Tilaa nyt tuhti 248-sivuinen lukupaketti syksyn pimeiden iltojen iltalukemiseksi, lahjaksi jälkipolville tai vaikka hyvissä ajoin joulupukin konttiin.

Kirjassa on paljon kuvia ja varhaisemman historian lisäksi juttua pitäjäseuran tämän päivän toiminnasta, pitäjäjuhlista, perinnepäivistä, urheilutoiminnasta ym.

Kirjan hinta on 35 euroa + postikulut. Tilauslomake löytyy seuran nettisivuilta osoitteesta vuoksenranta.fi/tuotteet tai suoraan: tiinaholtta@gmail.com, p. 040 548 9000.

Vuoksenranta-seuran tavoite vanhan kotiseudun perinteen tallentamisessa on onnistunut erinomaisesti. Kiitos siitä teille aktiiveille vuoksenrantalaisille ja erityisesti Hannes Jantuselle, Antti Miikkulaiselle, Tatu Vanhaselle, Oili Korkeamäelle, Marjukka Patrakalle, Kaisa Maasillalle, Seppo Peltoselle, Tarmo Jantuselle, Veikko Heikkoselle, Lauri Talikalle ja Tauno Tonterille joitakin keskeisiä toimijoita mainitakseni.

Seura on itse kustantanut tai sen jäsenet ovat olleet aktiivisesti mukana 21 kirjahankkeessa tai musiikki- ja filmitallenteessa.

Vuoksenrantaan päästiin vierailijoina ensikerran luvan kanssa vuonna 1990. Siitä lähtien se on ollut meille vuoksenrantalaisille muistelun ja muistojen jälkipolville siirtämisen paikka.

Kotiseutumatkoja on tehty kymmeniä. Erityisesti meille pyhät paikat: Kankaalan kirkko, sankari- ja siviilihautausmaineen sekä Noinmäen kirkko ja Leiposiin hautausmaa ovat meille hiljentymisen ja läheistemme muistelun paikkoja. Muistomerkit niillä kertovat kunnioituksestamme ja kiitoksestamme esivanhemmille.

Kiitos aktiivisille talkoolaisille kohteiden kunnostuksesta ja ylläpidosta.

Karjalan Liiton puheenjohtaja Outi Örn esitti Rauman kesäjuhlilla viikkoa ennen juhannusta, että nyt muuttuneesta maailmantilanteesta johtuen on tärkeää kirjata ylös viimeisen 30 vuoden historiaa menetettyyn Karjalaan kohdistuneista aktiviteeteista.

Entisen kotiseudun eteen tehty työ on ollut monen pitäjäseuran keskeisenä käyttövoimana. Tämä kirja on vastaus myös tuohon haasteeseen.

Haluan kiittää kirjallisuusluettelossa tai kirjan teksteissä esille tulevia henkilöitä ja tahoja työni auttamisesta ja tukemisesta. Kiitos saamistani valokuvista.

Erityisesti haluan kiittää Vuoksenranta-seuran nykyistä puheenjohtajaa Päivi Virolaista tuesta ja arvokkaista kommenteista tämän kirjan kirjoittamisprosessin eri vaiheissa ja Raakel Henttosta asiantuntevasta kirjan taitosta.

Martti Talja

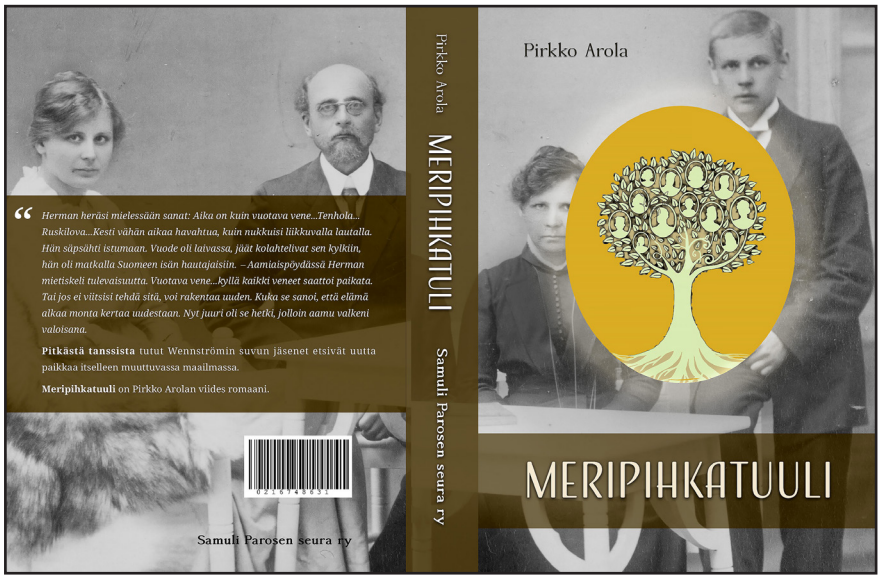

Kirja kertoo myös A. Wennström Oy:n satavuotisen tarinan vesivärinvalmistajana

Meripihkatuuli kertoo Wennströmien kohtalon

Edellisen sukuromaanini Pitkän tanssin ilmestymisen jälkeen vuonna 2020 löytyi yhteyksiä ennen tuntemattomiin sukulaisiin. Venäjältä 1931 palannut Herman Wennström, jonka isoisän isä Andreas Wennström läksi 1845 Venäjälle ja päätyi jokilaivan kapteeniksi Volgalle, jäljitti koko elämänsä sukulaisia ja keräsi sukututkimusta. Sain sen käyttööni.

Valokuvat, kirjeet ja lehtileikkeet suorastaan vaativat kirjoittamaan jatkoa. Mieheni Pauli teki historioitsijana lisätutkimuksia tästä äitinsä suvusta.

Oman kiinnostavan lisänsä toi huomio, että yksi sukuhaara muutti 1892 Mikkeliin, joka valikoitui omien vanhempieni evakkoperheen asuinpaikaksi. Miltä tuntuu jättää kotiseutunsa ja rakentaa kaikki uudelleen? Siitä meillä karjalaisilla on paljon kerrottavaa.

Kirja seuraa henkilöitään reittiä Riika, Tver, Helsinki, Mikkeli, Nizni Tagil, Orenburg, Lahden Mytäjäinen ja Helsingin Marjaniemi.

Myös A. Wennström Oy:n satavuotinen tarina vesivärinvalmistajana tulee kerrotuksi. Tehdas perustettiin Orenburgissa 1922 ja Stalinin aikana se valtiollistettiin 1928. Silloin alkoi hiljainen valmistautuminen Suomeen muuttoon. Yritys pääsi jaloilleen Helsingissä ja toimii edelleen Artjärvellä.

Henkilöiden ilot ja surut tempasivat mukaansa. Suorastaan kiinnyin heihin ja jäin arvostamaan sitä työtä, jolla he raivasivat paikkaa seuraaville sukupolville.

Pirkko Arola

Meripihkatuuli, 393 s. ja 15 valokuvaa. Samuli Parosen seura ry, 2022. Kirjaa voi tilata osoitteesta pirkkoarola@gmail.com. Hinta 20 e ja postimaksu 6 e. Kirja löytyy kirjastosta ja verkkokaupasta.

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:
Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

In memoriam

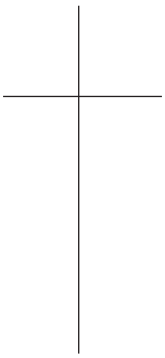

Vuoden aikana edesmenneitä antrealaisia ja vuoksen-rantalaisia

Lehdessä julkaistaan vuoden aikana edesmenneiden antrealaisten ja vuoksen-rantalaisten sekä heidän lähiomaistensa nimiä.

Mukana ovat tiedot niistä henkilöistä, joiden kuolemasta toimitus on saanut tiedon joko lehdistä tai omaisten tai ystävien ilmoittamana.

Sanelma Aalto	* 5.7.1930 † 7.11.2021	Antrea Helsinki
Maija-Liisa Haajanen o.s. Sinisalo	* 7.8.1927 † 5.2.2022	Antrea Hämeenlinna
Helvi Elisa Harmaa o.s. Kemppi	* 23.8.1928 † 17.12.2021	Antrea Koski Tl
Eeva-Liisa (Lisse) Heikkilä o.s. Lottanen	* 29.5.1939 † 1.10.2022	Antrea Säkylä
Kerttu Ester Helander o.s. Kuisma	* 24.9.1925 † 11.2.2022	Antrea Helsinki
Antti Henttonen	* 3.3.1922 † 7.8.2022	Henttola Helsinki
Eero Juhani Henttonen	* 13.2.1949 † 26.1.2022	Janakkala Janakkala
Matti Tuomas Ikonen	* 15.3.1942 † 24.10.2022	Antrea Riihimäki
Tarmo Tuomas Jantunen	* 10.6.1931 † 11.12.2021	Vuoksenranta Vantaa
Ritva-Liisa Jokinen o.s. Kuisma	* 12.2.1935 † 14.3.2022	Antrea Tampere
Meeri Anni Mirjam Karinkanta, o.s. Haukka	* 30.8.1933 † 31.1.2022	Antrea Janakkala
Antti Kekki	* 31.8.1927 † 2.7.2022	Antrea Janakkala
Maija Anni Kemppi	* 2.5.1936 † 20.2.2022	Antrea Helsinki
Hilkka Annikki Kiuru	* 4.4.1927 † 30.4.2022	Vuoksenranta Joutsa
Salme Sirkka Kaarina Kuikka	* 17.8.1931 † 27.10.2021	Antrea Riihimäki
Irja Liisa Könönen o.s. Iivonen	* 11.5.1930 † 21.2.2022	Antrea Hausjärvi
Rauni Helinä Lahti o.s. Ruponen	* 15.7.1947 † 16.4.2022	Loppi Sköyde, Ruotsi
Leena Lehtinen	* 10.1.1936 † 12.5.2022	Antrea Kerava
Antti Vilho Olavi Litja	* 21.2.1938 † 13.7.2022	Kuukauppi Helsinki

In memoriam

Matti Kalervo Lopperi	* 15.5.1932 † 7.6.2022	Antrea Kalvola
Kalle Eero Meriläinen	* 11.7.1938 † 20.8.2021	Antrea Espoo
Rauha Vappu Mustonen o.s. Pekkonen	* 26.11.1924 † 8.1.2022	Vuoksenranta Asikkala
Leena Maria Niemi o.s. Arminen	* 21.10.1940 † 8.12.2021	Liikola Riihimäki
Hilkka Annikki Olkinuora o.s. Hölttä	* 10.9.1931 † 18.2.2022	Antrea Riihimäki
Tyyni Maria Pullinen o.s. Rantalainen	* 13.12.1925 † 29.5.2022	Antrea Janakkala
Sirkku Aino Kaarina Rajamäki o.s. Kuisma	* 25.9.1935 † 2.5.2022	Vuoksenranta Espoo
Anselm (Aku) Reinikainen	* 30.1.1922 † 24.1.2022	Espoo Espoo
Anne Saavalainen o.s. Kemppinen	* 19.6.1965 † 9.4.2022	Sysmä Sysmä
Valma Anneli Salonen o.s. Kuutti	* 12.9.1931 † 3.8.2022	Antrea Riihimäki
Martti Seppänen	* 12.7.1938 † 1.3.2022	Antrea Espoo
Paula Katri Soukka o.s. Kemppinen	* 25.1.1931 † 3.2.2022	Sintola Lahti
Taimi Lilja Timonen o.s. Hölttä	* 27.6.19.. † 3.11.2021	Vuoksenranta Vantaa
Eino Tonteri	* 22.10.1935 † 11.3.2022	Vuoksenranta Lahti
Lyyli Maria Tulonen	* 6.1.1926 † 7.9.2022	Antrea Kauniainen
Hilma (Pipsa) Tuominen o.s. Talja	* 24.8.1930 † 26.2.2022	
Milja Valli o.s. Paajanen	* †	Noskua Janakkala
Saima Katri Vanhanen	* 8.11.1922 † 29.8.2022	Vuoksenranta Helsinki

In memoriam

Erkki Antero Virolainen	* 5.10.1938 † 23.10.2021	Antrea Iisalmi
Hilja Katri Virolainen o.s. Ruponen	* 1.4.1923 † 18.3.2022	Vuoksenranta Sysmä
Kyösti Virolainen	* 2.1.1938 † 8.9.2022	Vuoksenranta Kärkölä
Sirkka Siviä Vuorinen o.s. Ahvonen	* 1.3.1927 † 28.5.2022	Antrea Hausjärvi

Suuri näyttämötaiteilija on poissa

Antti Litja
21.2.1938–13.7.2022

Näyttelijä Antti Vilho Olavi Litja syntyi Antrean Kuukaupilla, kirjailija Kersti Bergrothin huvilassa 21.2.1938 ”räystäiden jo tippuessa”.

Lapsuus Kuukaupilla jäi katkonaiseksi ja lyhyeksi, ensimmäinen evakkomatka alkoi jo joulukuussa 1939 ja se suuntautui Etelä-Hämeeseen Lopelle. Takaisinpaluu Antreaan tapahtui maaliskuussa 1942 ja seuraava, lopullinen evakkoonlähtö Kuukaupilta kesäkuussa 1944, suuntautuen ensin Siuroon, sitten Hämeenkyrön Viljakkalaan ja sieltä Lopen Sajaniemeen, elokuvamoguli T.J.Särkän huvilaan 1945.

Antti kävi Sajaniemen kansakoulua opettajien Aino Pesosen sekä Elina ja Vilho Kiiskin tiukassa ohjauksessa, kunnes tuli muutto Vähikkälään rakennettuun uuteen kotiin, josta oppikoulun käynti Tervakoskella oli matkan puolesta sujuva.

Veri veti kuitenkin Helsinkiin, jossa Kellariteatterista, Klitsusta, saadun näyttelemisen kipinän jälkeen hän armeijan jälkeen päätti pyrkiä Teatterikouluun (1960–1963) ja loppu onkin sitten suomalaisen näyttämö- ja elokuvataiteen historiaa.

Antti Litjan ensimmäinen elokuvarooli osui 1950–60-luvun vaihteeseen, Matti Kassilan ohjaamassa elokuvassa ”Tähdet kertovat, komisario Palmu” (1963), jossa Antti näytteli hyvin arvonsa tuntevaa vuorineuvoksen poikaa.

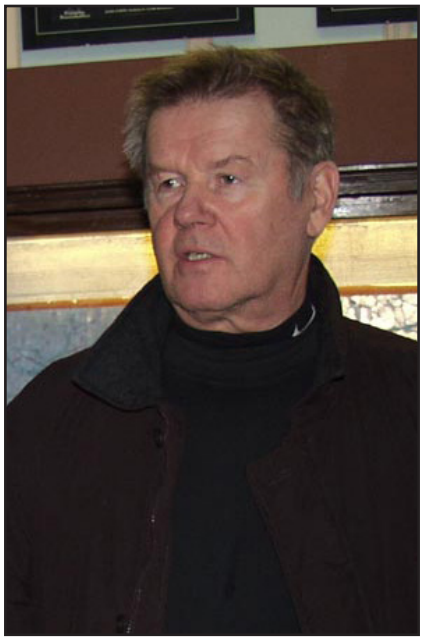
Antti Litja (kuva: Marko Kekki)

Elokuvarooleja hänellä oli useita kymmeniä, huippusuosion saivat 1970-luvun roolit elokuvissa ”Mies, joka ei osannut sanoa ei”, ”Loma” ja ”Jäniksen vuosi”. Valtavan suosion saavutti myös viimeiseksi jäänyt elokuva ”Mielensäpahoittaja” (2014), josta Litja sai Betoni-Jussin. Myös Vuoksen säätiö muisti Anttia stipendillä Antrean pitäjäjuhlilla Lopella parikymmentä vuotta sitten.

Teatterirooleja Litjalla oli myös kymmenittäin, samoin tv-elokuvia ja -sarjoja ja esimerkiksi rooleistaan Mannerheimina ja Kekkosena hän sai loistavat arvostelut kriittisiltä kriitikoilta.

Antti sai taiteellisista ansioistaan Pro Finlandia -mitalin (2002).

Antti Litja näytteli Tampereen Työväen Teatterissa, Suomen Kansallisteatterissa, Helsingin Kaupunginteatterissa, freelancerina sekä uransa alkuvuosina Pyynikin Kesäteatterissa Tuntemattomana sotilaana ja sotamies Vanhalan roolissa useana kesänä 60-luvulla.

Asuinpaikka määräytyi työpaikan mukaan; vuoroin Helsinki tai Tampere.

Vuonna 2014 iskenyt vakava sairaus lopetti näyttelijän työt kerralla ja vanhuudenpäiviään hän vietti Näyttelijöiden Vanhuudenkotisäätiön ylläpitämässä Thalian Torpassa Helsingin Munkkiniemessä ja viimeiset vuodet Hoitokoti Attendossa, jossa äkillinen sairauskohtaus vei Antin Ajasta Ikuisuuteen 13.7.2022.

Suuri näyttämötaiteilija, jonka veroista ei enää ole – eikä tule, on poissa.

Toiveensa mukaisesti Antin tuhkauurna on laskettu mummon ja vaijan, Hanna ja Antti Litjan, hautaan Tampereen Kalevankankaan hautausmaalle.

Erkki Kokko
Kirjoittaja on Antrea-Seuran johtokunnan jäsen.

In memoriam

Koulu-uudistus oli elämäntyön suurin saavutus

Antti Henttonen
3.3.1922–7.8.2022

Antti Henttonen, opetusneuvos ja Opettaja-lehden pitkäaikainen päätoimittaja, nukkui 7.8.2022 rauhallisesti pois kotonaan 100 vuoden iässä. Antti Henttonen syntyi Kannaksella Antrean Henttolan kylässä 3.3.1922.

Henttonen syntyi vuosisataiseen karjalaiseen talonpoikaissukuun. Anttilan tila oli kulkenut suvussa toistakymmentä sukupolvea. Henttonen oli ylpeä karjalaisista sukujuuristaan. Kuusilapsisen perheen kolmantena lapsena hän oppi niin isältään kuin äidiltään monet kädentaidot, jotka me lapset ja lapsenlapsemme usein näkivät.

Henttonen aloitti opiskelut Sortavalan opettajaseminaarissa syksyllä 1939, mutta talvisota keskeytti ne. Joutuminen 17-vuotiaana talvisotaan vaikutti varmasti hänen ajatusmaailmaansa loppuelämän. Henttonen osallistui talvisodan taisteluihin – jo ennen varusmiespalvelun suorittamista – Viipurin sk-piirin poikapataljoonassa Summassa ja Äyräpäässä. Jatkosodassa hän palveli Rajajääkäripataljoonassa 4:ssä. Hän kävi viimeisen sodanaikaisen RUK:n ja oli sotilasarvoltaan luutnantti.

Isäni ei nuorempana eikä vielä keski-iässäkään juurikaan kertonut sotakokemuksistaan lapsilleen. Vasta kun olimme reilusti keski-ikäisiä, isä joskus kertoi jotakin, sitten vanhemmiten hieman enemmän. Isän luonnetta kuvastaa hänen lausumansa, kun oli talvisodassa 17-vuotiaana surmannut ensimmäisen vihollisen. Hän oli katsonut vainajaa murheellisena, ja todennut, että kyllä kai tätäkin miestä joku jäi kotona kaipaamaan.

Opettajaksi Henttonen valmistui sotien jälkeen 1946. Hän toimi opettajana Kalvolassa ja Lahdessa, mutta kiinnostui jo varhain lehtityöstä. Hänet valittiin Suomen Kansakouluopettajain Liiton Opettajain lehden päätoimittajaksi 1953. Tässä tehtävässä hän toimi 20 vuotta, ja opettajaliittojen yhdistyttyä hän jatkoi Opettaja-lehden päätoimittajana vielä 11 vuotta eläkkeelle jäämiseensä asti 1984.

Antti Henttonen

Henttosella oli päätoimittajuutensa vuoksi ainutlaatuinen asema vaikuttaa Suomen koulutuspolitiikkaan 1950-luvulta lähtien. Kansakouluopettajainliitto aloitti jo 1953 aktiivisen toiminnan oppivelvollisuuskoulumme uudistamiseksi, päämääränä alueellista ja taloudellista tasa-arvoa toteuttava kunnallinen peruskoulu. Lehti oli opettajajärjestön tärkeä työase. Ponnistelu johti myönteiseen tulokseen 1963, kun eduskunta hyväksyi periaatepäätöksen kunnallisen peruskoulun toteuttamiseksi. Henttonen oli kirjoittanut tekstin, jonka pohjalta sivistysvaliokunta suositteli eduskunnalle koulu-uudistusta.

Henttonen koki koulu-uudistuksen elämäntyönsä suurimmaksi saavutukseksi. Hän oli koko elämänsä alueellisesti ja taloudellisesti tasa-arvoisen koulutuspolitiikan vankkumaton puolestapuhuja. Tämä juontui hänen nuoruudestaan. Isä oli lahjakas oppilas, mutta hänellä ei silloisissa oloissa ollut mahdollisuuksia lähteä pienestä Kannaksen kylästä oppikouluun Viipuriin. Juuri ennen talvisotaa hän pääsi opiskelemaan Sortavalan opettajaseminaariin ollen pääsykokeiden yli 130 hakijasta paras.

Henttonen oli aktiivinen yhteiskunnallinen osallistuja ja toimi lukuisten järjestöjen johtotehtävissä, mm. Aikakauslehdentoimittajien Liiton puheenjohtajana sekä synnyinseutunsa Antrea-seuran ja Vuoksen säätiön johtotehtävissä. Karjala oli Antille tärkeä, ja Karjala oli hänellä paljon mielessä.

Eläkkeelle jäätyäänkin hän jatkoi aktiivista kirjoittamista, ja kirjoitti tai toimitti parikymmentä Karjala- ja veteraaniaiheista teosta. Rajajääkäripataljoona 4:n historia on ansiokas kunnianosoitus hänen sota-aikaiselle joukko-osastolleen. Suomen Aikakauslehdistön historiaan Henttonen kirjoitti opettajaliittojen lehtien historian. Viimeisin teos valmistui Henttosen ollessa 90-vuotias. Olen joskus pohtinut, että jos hän olisi nuoruudessaan 1930-luvulla päässyt nykyaikaiselle opintielle, niin hänestä olisi hyvinkin voinut tulla pätevä historiantutkija.

Henttonen oli synnynnäinen kirjoittaja, ja tässä häntä auttoi myös erinomainen muisti. Perhepiirissä pidetyissä 100-vuotisjuhlassaan hän vielä lausui ulkoa pitkiä pätkiä omista runoistaan. Runosuontaan hän toteutti kirjoittamalla sanat yli 300 Yleisradion kansanlaulukuoron Peipposten lauluun. Myös paljon esitetyn Lokkivalssin sanat ovat hänen kynästään. Antti myös sanoitti Ahti Sonnisen säveltämän joululaulun Tahtoisin löytää joulun lapsen.

Veteraanitoiminta oli Henttoselle läheistä vuosikymmenten ajan. Hän myös pyyteettömästi, vaivoista ja joskus kustannuksistakaan välittämättä, auttoi ongelmiin joutuneita aseveljiään. Rajavartiolaitos on kutsunut hänet perinnetyöansioista kunniarajajääkäriksi ja Helsingin reserviupseerien seniorikerho kunniaveteraaniksi. Hänelle on myönnetty mm. Reserviupseeriliiton kultainen ansiomerkki ja

In memoriam

Rajavartiolaitoksen kultainen ansiolevyke.

Sosiaalisena karjalaisena luonteena Henttonen ystävystyi helposti ihmisten kanssa. Hän suhtautui vanhempiinsa kunnioittavasti ja vanhaan kohteliaaseen tyyliin teititteli heitä. Ammattinsa vuoksi hänellä oli uskomattoman laaja ystäväpiiri.

Joskus 1960-luvun alkupuolella kuljimme veljeni kanssa kuplavolkkarissa isän ja äidin mukana opettajaliiton kesäjuhlissa, ja sitten kiertelimme hieman Itä-Suomea. Hämmästelimme, että mihin tahansa menimme, meillä oli vierailukutsu päällä. Tuntui, että olisimme koko kesän voineet ajella ympäri Suomea ja majoittua kutsuttuina isän ystävien luona.

Antti oli rauhallinen ja sovitteleva luonne, joten saattaisi olla vaikea kuvitella häntä tiukkana lakkopäällikkönä, mutta siihenkin hommaan hän joutui. Aikakauslehtitoimittajien lakko oli keväällä 1972, jolloin isä oli toimittajaliiton puheenjohtajana. Toimittajat saivat oikeutetut vaatimuksensa läpi.

Toinenkin kerta oli lähellä; isä jäi eläkkeelle päivää ennen kuin opettajien lakko alkoi keväällä 1984. Olihan isä lakon suunnittelussa ollut aktiivisesti mukana. Isän eläkkeelle jääntiin liittyi hauska episodi. Isä oli suunnitellut eläkkeelle jäämistä jo 1982, mutta sitten havaittiin, että opettajaliitto ei ollut huomannut valita hänelle seuraajaa. Niinpä hän suostui 2 vuoden jatkoaikaan.

Henttonen hankki 1965 kesäpaikan Kuhmoisista Lummenne-järven rannalta, ja siitä muodostui hänelle ja vaimolleen Tyyralle mieluinen vapaa-ajan viettopaikka. Siellä isä myös teki paljon kirjoitustöitään, varsinkin eläkkeellä. Mökillä Antti sai kalastaa ja nikkaroida, ja Tyyra pääsi jokapäiväiselle aamu-uinnilleen. Nykyisin jo Antin ja Tyyran lapsenlapsenlapset nauttivat Lummenteen maisemista.

Antti oli innokas kalamies, joka oli oppinut kalastamisen taidot jo nuorena poikana isältään Erkiltä Vuoksen varrella. Keväällä Vuoksi suli ensin keskeltä, ja koska kalaan piti päästä, isä ja poika työnsivät venettä huteraa jäätä pitkin kohti sulan reunaa. Ei ollut vain yksi kerta, kun he molskivat kevätjäissä.

Henttonen avioitui 1950 Kalvolasta kotoisin olleen opettaja Tyyra Vaahteran kanssa. Liitosta syntyi kolme lasta, ja lastenlapsia ja lastenlastenlapsia on kumpiakin 3. Jäätyään leskeksi 54 aviovuoden jälkeen 2004 Henttonen avioitui 2009 opettaja Arja Suursalon kanssa, jonka huolehtivaisuus toi paljon iloa hänen loppuelämäänsä.

Heikki Henttonen
Kirjoittaja on
Antti Henttosen poika.

Karjalaisen perheen Vaija

Tarmo Jantunen
10.6.1931–11.12.2021

Vaijani Tarmo Jantunen syntyi Vuoksenrannan Kaskiselän Myykkään kodissa 10.6.1931.

Kahdesti evakkoon lähtenyt perhe asettui sodan jälkeen aluksi Pohjanmaalle, sieltä Varkauteen, Hausjärvelle ja lopuksi pääkaupunkiseudulle. Tarmo opiskeli maisteriksi ja avioitui mummoni, antrealaisen Raija Jaakonsaaren kanssa. Perhe kasvoi kolmella lapsella. Lastenlapsia on kahdeksan ja lastenlastenlapsiakin viisi.

Tarmo teki elämäntyönsä OP-ryhmän palveluksessa eri tehtävissä jääden eläkkeelle pankinjohtajan toimesta. Hän vaikutti myös monissa järjestöissä, yhdistysten ja yhteisöjen hallituksissa sekä luottamustehtävissä, kuten Reserviupseereissa, Vantaan seurakuntayhtymän kirkkovaltuustossa, Lions-järjestössä, Suomen Urheiluliitossa, Kenttäurheilijat 58:ssa, Vantaan Hiihtoseurassa ja SVUL:ssa.

Tarmo Jantunen

Aktiivikarjalaisena Vaija oli monessa mukana, hän toimi muun muassa Karjalan Liitossa, Antrea-Seurassa rahastonhoitajana ja Jantusen sukuseurassa hallituksen jäsenenä seuran perustamisesta 1991 alkaen aina vuoteen 2009 saakka. Seuran puheenjohtajana hän toimi vuosina 2000–2007 ja sen jälkeen kunniapuheenjohtajana. Tarmon puheenjohtajakaudella Jantusen sukuseura sai oman vaakunan ja lipun.

Olen saanut viettää lapsuuteni karjalaisuuden ympäröimänä. Vaijalle karjalaisuus, kotiseutu ja isänmaa olivat elämänarvoja ja niitä hän aktiivisesti välitti lapsilleen ja lapsenlapsilleen.

Bussiretket isovanhempieni synnyinseuduille Antreaan ja Vuoksenrantaan ovat olleet ikimuistoisia, niin kuin myös tapahtumat Karjalatalolla, hiihtoloman vietot Ylläksellä Karjalanliiton majalla, saunomiset karjalaisten kesäkodilla Jollaksessa ja tietysti perheen ja suvun kesken vietetyt perikarjalaiset kostit.

Lapsenlapsena olen oppinut Vaijalta paljon etenkin elämänasenteesta. Vaija oli sinnikäs, äärimmäisen luotettava ja aina positiivinen.

Vaijalla riitti tarinoita kerrottavana ja yksi itselleni mieleenpainuvimmista oli tarina pesäpallopelistä.

Vaija pelasi pelissä ykköspesällä.

In memoriam

Iso poika löi viuhuvan piikin ykkösrajasta yli ja Tarmo ajatteli, ettei ylety palloon vasemmalla, räpyläkädellään, vaan telläsi oikean ja yritti saada pallon kiinni. No oikean käden nimetönhän se taipui viimeisestä nivelestä ulos niin, että luu tuli näkyviin. Tarmo lähti juoksemaan kotipesälle, mutta isoveli Veikko huusi ”Poika, pysy pesällä! ”.

Urheilu oli suuressa roolissa Vaijan elämässä lapsuudesta saakka. Hän harrasti monipuolisesti eri liikuntamuotoja. Liikunnallinen elämäntapa on siirtynyt suvussa eteenpäin. Vaija innosti ja seurasi aktiivisesti lastensa ja lastenlapsiensa harrastustoimintoja, joihin osallistui välillä itsekin mukaan. Minuakin on kannustettu osallistumaan pienestä pitäen lusikkajuoksuista uimahyppyyn ja hiihtokoulusta tanssitunneille.

Vaija oli utelias ja seikkailunhaluinen. Isovanhempani seikkailivat Vuoksen läpi soutaen, perheineen Euroopassa telttaretkeillen ja myöhemmin eläkeiässä mummo ja Vaija matkustelivat kahdestaan muun muassa Kiinan muurille. Uteliaisuus ja avarakatseisuus ympäröivää maailmaa ja ihmisiä kohtaan on jäänyt Vaijasta vahvasti mieleen.

Aktiivisuuden lisäksi Vaija osasi myös rentoutua ja mökillämme vietetyt päivät saunoen ja uiden olivat kesien kohokohtia. Vaija opetti meidät kaikki tekemään saunavastat.

Vaijan suhtautuminen muihin ihmisiin oli aina lämminsydäminen ja avoin. Hän huomioi ympärillään olevat aikuiset ja lapset. Vaija toivotti aina tervetulleeksi mummolaan ja yhdessä mummon kanssa he ovatkin olleet sukumme peruskallio, yhteentuova parivaljakko.

Iloisuus ja ulospäinsuuntautuneisuus ovat karjalaisina luonteenpiirteinä periytyneet eteenpäin myös minulle. Mummoni sanoo evakoiden pärjäävän aina ja isovanhempani ovatkin kasvattaneet lapsista ja lapsenlapsistaan sinnikkäitä, positiivisia ja elämään luottavaisia karjalaisia.

Niin kuin Topeliuskin sanoi, "Karjalainen on ikään kuin Suomenkansan valopuoli". Sellainen Tarmokin oli; valoisa, avomielinen, kohtelias, herkkä oppimaan ja luonnonlahjoilla varustettu.

Reetta Sojakka
Kirjoittaja on Tarmo Jantusen tyttären tytär ja Antrea-Seuran johtokunnan jäsen.

Maanviljelijä jo pienestä pitäen

Kyösti Virolainen
2.1.1938–5.9.2022

Maanviljelijä Kyösti Juhani Virolainen kuoli kotonaan Kärköläss-sä 5.9.2022. Hän oli kuollessaan 84-vuotias, syntynyt 2. tammikuuta 1938 Vuoksenrannassa.

Kyöstin vanhemmat Johannes ja Hilja Virolainen asuivat ennen talvisodan alkua Vuoksenrannan Korpilahden kylän Ämm-Mattilan Sipiläss-ä. Kyöstin molemmat vanhemmat olivat vanhaa maanviljelijäsukua.

Isänpuolelta merkittävää ja historiaan jäävää on, että Kyöstin isoisän veli Antti Juhonpoika Virolainen oli kuuluisa ns. Antrean verkkolöydön tekijä.

Antti Virolaisen löytämä verkko on nähtävänä Kansallismuseossa. Verkon löytöpaikalle Korpilahteen on muutama vuosi sitten pystytetty asiallinen suomen- ja venäjänkielinen opastintaulu.

Kyöstin isä Johannes isännöi Korpilahdella Harjula-nimistä tilaa. Tilaa kutsuttiin ja se tunnettiin paikkakuntalaisten keskuudessa kuitenkin jostain syystä Sipilänä. Myös meillä ”kotona” Kyöstiä ja hänen veljeään Osmoa kutsuttiin aina ja vain ”Sipilän pojiksi”.

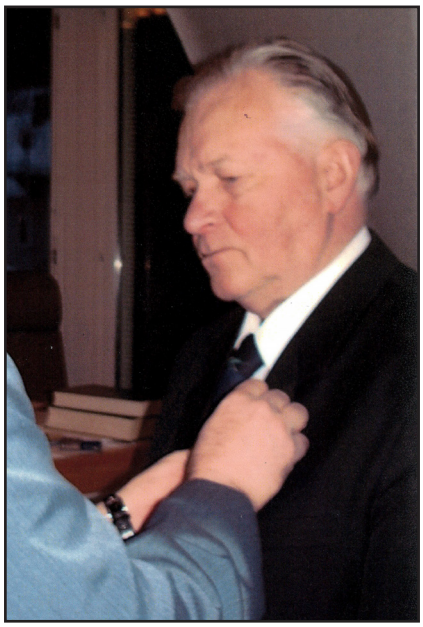
Kyösti Virolainen

Kyöstin isä kuoli sydänkohtaukseen vain vähän yli 40-vuotiaana kotitiellään Korpilahdessa Kyöstin ollessa vajaat kaksi vuotta vanha ja niin, ettei Osmo ollut edes syntynyt. Tämä oli molemmille pojille, mutta erityisesti Kyöstille, hyvin traumaattinen kokemus, jota hän usein kuvaili äitinsä kertomuksen perusteella monilla karjalanmatkoillaan.

Hiljan ja poikien evakkomatka suuntautui talvisodan alettua ensin Kurikkaan ja sitten Rautalammille. Jatkosodan evakkopaikka oli taas Pohjanmaa eli Töysä, jossa Kyösti äitinsä ja veljensä kanssa siirtyi vuonna 1946 ensin Mäntyharjulle ja sitten vuonna 1949 Orimattilaan. Sieltä Hilja osti itselleen ja pojilleen talon.

Kyösti päätti koulunkäyntinsä Orimattilassa. Hän lopetti koulunkäynnin kansa- ja jatkokoulun jälkeen, vaikka hänellä olisi varmasti ollut opintomenestyksensä vuoksi edellytyksiä jatkaa koulunkäyntiä hyvinkin pitkälle. Kyöstin haaveena elämäntyöstä oli jo pienestä pitäen ollut jatkaa esi-isiensä tavoin maanviljelijänä.

Orimattilassa Kyösti oli kuitenkin toiminut muutaman vuoden Virke Oy:ssä erilaisissa tehtävissä, muun muassa yhtiön johdon autonkuljettajana. Käsitykseni mukaan Kyösti oli

ollut jo nuorena poikana hyvin pidetty työntekijä varsinkin yhtiön johdon mielestä, koska hän ei ollut muun muassa halunnut oman kertomansa mukaan osallistua yhtiössä järjestettyyn lakkoon.

Vielä 1950-luvun lopulla hyvin moni Karjalasta evakkoon lähtenyt maanviljelijä haki vielä uutta paikkakuntaa, mistä hankkia mahdollisimman hyvä viljelykseen soveltuva maatila. Muistan myös omien vanhempieni tuohon aikaan etsineen pari –kolme vuotta mahdollisuutta vaihtaa heille aikaisemmin sijoituspaikkakunnan perusteella osoitettu maatila uuteen, paremmin viljelykseen sopivaan tilaan.

Näin kävi myös kummitädilleni Hiljalle ja hänen pojilleen. Muistamani mukaan Hilja oli kyllä ensin hankkinut Orimattilan Mallusjoelta pikkutilan, joka ei ollut kuitenkaan syystä tai toisesta tyydyttänyt häntä.

Tämän vuoksi Hilja ja minun isäni olivat muistamani mukaan käyneet lukuisia keskusteluja siitä, mistä se uusi parempi tila löydettäisiin. Varsin pian kuitenkin, eli vuonna 1958, Hilja ja pojat olivatkin päätyneet ostamaan Kärkölän Myllykylästä Jukola-nimisen tilan. Tämä lopetti Hiljan ja hänen poikiensa evakkoreissun sillä he kaikki asuivat mainitulla tilalla kuolemaansa saakka.

Kyösti viljeli keskikokoista tilaansa aina 2000-luvun alkuvuosiin saakka. Tilan pellot oli salaojitettu ja ne olivat voimaperäisessä viljelyksessä. Metsiä Kyösti ei juurikaan tavannut hakata eikä hakkauttaa, joten niiden puusto on vankka.

Apunaan Kyöstillä viljelyshommissa oli ollut muitten töidensä ohessa veljensä Osmo aina vuoteen 2016 asti, jolloin Osmo kuoli. Tätä ennen Kyösti oli tosin vuokrannut tilan pellot noin vuodesta 2003 lähtien eräälle naapurilleen.

Viljelemällä maatilaansa ja asumalla elämänsä loppuun asti kotitalossaan Kyösti johdonmukaisesti toteutti jo nuorena asettamaansa päämäärää toimia itsenäisenä maanviljelijänä kuten hänen vanhempansa ja esi-isänsäkin olivat tehneet.

Maanviljelyn ohessa Kyösti osallistui ja toimi erittäin aktiivisesti lähes koko Kärkölässä asumisensa ajan erilaisissa yhteiskunnallisissa ja järjestötehtävissä. Näissä tehtävissä Kyöstin ja myös aikanaan Osmon rooli oli jopa niin aktiivinen ja merkittävä, että varsinkin Kyöstin kohdalla voi puhua siitä, että mainituista tehtävistä muodostui hänen varsinainen elämäntyönsä.

Mistä ”Sipilän pojat” tällaisen ”kipinän” olivat jostain 1980-luvulta lähtien saaneet, jäi minulle ensin jotenkin arvoitukseksi. Vasta joskus 2000-luvun alkuvuosina Kyösti kertoi minulle, että hän oli Osmon kanssa osallistunut lähes kaikkiin keskustapuolueen puoluekokouksiin joko paikallisseuran virallisina edustajina tai muuten.

Tämä puolueuskollisuus tuli konkreettiseksi muun muassa siinä, että Kyösti halusi asettua Keskustan ehdokkaaksi vielä vuonna 2022 pidetyissä kuntavaaleissa ja siinä, että Kyösti vielä vuonna 2019 osallistui Kärkölän paikallisyhdistyksen virallisena edustajana Keskustan Kouvolassa pidettyyn puoluekokoukseen.

Kyösti ja Osmo olivat aktiivisia Karjalan ja Viron kävijöitä. Kyösti kävi useamman kerran vuodessa varsinkin Vuoksenrannassa, mutta myös Kirvussa.

Hän oli myös vankka Viron ystävä. Kyösti oli perustamassa jo vuosia sitten Kärkölään Viron kielen opintopiiriä, joka toimii edelleenkin hyvin aktiivisesti ja kokoontuu opettajan johdolla viikoittain.

Unohtumattoman elämyksen Kyösti järjesti minulle pyytämällä minua ennen vuonna 2019 eduskuntavaaleja pidettyyn Keskustan laivaristeilytilaisuuteen. Tuolla risteilyllä minulla oli ainutlaatuinen tilaisuus nähdä ”livenä”, kuinka Kyösti, silloin jo huonosta kunnostaan huolimatta, aidosti nautti keskusteluistaan muiden ”samanhenkisten” kanssa ja kuinka paljon ystäviä Kyöstillä tosiasiassa oli.

Kyösti oli ”symppis”, joka ei jättänyt ketään kylmäksi. Hän tuli omana vaatimattomana ja ystävällisenä persoonana kaikille tutuksi.

Varsinaisen yhteiskunnallisen järjestötyön Kyösti teki tietysti Kärkölän kunnan ja seurakunnan sekä Karjalan Liiton ja Kärkölän Karjalaseuran eri tehtävissä vuosien 1989 –2003 aikana.

Tehtävien lukuisuuden ja yksityiskohtien vuoksi tässä kohdin on pakko viitata vain Ari Virolaisen toimittaman kirjan ”Vuoksenrannan Virolaiset ry” tauluun 546, josta Kyöstin toiminnan yksityiskohtaiset tiedot käyvät selville. Erityisen rakas toimimisen kohde Kyöstillä oli aina kuolemaansa saakka juuri Vuoksenrannan Virolaiset Sukuseura, jonka hallituksen jäsen hän oli vuodesta 2001 alkaen aina kuolemaansa saakka.

Kun yritin parina viime vuonna useasti ehdottaa ja jopa viime kädessä vaatia, että Kyösti muuttaisi palvelutaloon palvelujen lähelle, niin hän kieltäytyi ehdottomasti muuttamasta kotitalostaan mihinkään. Hän ei halunnut mitään kunnan tarjoamia palveluja, joista kaikista hän jyrkästi kieltäytyi.

Kun kerran aivan viimeisinä korona-aikoina kysyin syytä tähän hänen ehdottomaan elämäntapaansa, hän sanoi, ”että kun äiti on hoitanut yksin kahta pientä poikaa evakkoaikana, on minunkin velvollisuuteni selvitä omasta elämästäni ilman kenenkään ulkopuolisen apua”. Kysyin tuolloin Kyöstiltä, onko hän elämäänsä tyytyväinen, hän ilmoitti ”olen tyytyväinen”. Tämä oli viimeinen kerta, kun hänen asuinoloistaan keskustelimme.

Kyöstin siunaustilaisuus oli 7.10.2022 Kärkölän kirkossa, joka oli juhlavasti koristeltu Suomen ja Karjalan lipuin. Saattoväkeä oli nelisenkymmentä. Siunaus- ja muistotilaisuuteen osallistuivat paitsi lähisukulaisina serkut ja muu harvalukuinen suku, myös runsaslukuisasti Kyöstin naapurit sekä paikallisen Karjala-seuran sekä Kärkölän kunnan ja muut paikallisten toimijoiden edustajat.

Pertti Virolainen
Kirjoittaja on
Kyösti Virolaisen serkku.

In memoriam

Pitkä elämä päättyi mieli kirkkaana

Eila Vennala
21.6.1916–25.1.2021

Eila Vennala

Aune Eila Ester Vennala o.s. Hallikainen syntyi 21.6.1916 Vuoksenniskalla ja nukkui pois kodissaan Helsingissä 25.1.2021.

Eilan varhaislapsuudessa elettiin kansalaissodan aikoja. Maailmalla riehui 1. maailmansota. Suomi kuitenkin oli vielä osa Venäjän keisarikuntaa.

Huolettomat lapsuusvuodet Vuoksenniskalla päättyivät kotitalon dramaattiseen tuhopolttoon. Perhe siirtyi Antreaan, Vuoksen varrelle. Siellä vanhemmat pitivät majataloa.

Nuoruusvuodet kuluivat elämää sykkivässä Karjalassa, koulumatkat veivät Viipuriin ja Imatralle, Talousopettajakoulu käytiin Helsingissä.

Syttyi 2. maailmansota, joka koetteli kovasti koko maata mutta erityisesti Karjalan heimoa.

Evakkomatkat, toivo paluusta kotiseudulle, paluu takaisin, siellä palaneet kodit, uuden aloittaminen, ja taas lähtö, nyt lopullisesti. Ikuinen kaipuu jäi kauniiseen iloiseen nuoruusvuosien Karjalaan.

Talvisotaa ennen Eila oli konttoristina Antrean sokeritehtaalla. Tehdas evakuoitiin Saloon. Siellä Perniön vanhan kivikirkon sankarihaudoilla Eila tapasi ensimmäisen kerran Laurin, tulevan miehensä. Lauri ja omaisensa olivat saattamassa kaatunutta Markku-veljeään.

Komea luutnantti herätti Eilassa kipinän. Tapasivat sattumoisin vasta uudelleen paria vuotta myöhemmin Laurin kotikylässä.

Syksyllä 1942 heidät vihittiin. Syksyllä 1943 syntyivät kaksoset Antti ja Marjukka. Kesällä 1946 syntyi "juhannuspoika" Juhani.

Eila ja kaksoset asuivat raskauden ja synnytyksen ajan Helsingin Kruununhaassa, josta Eilan isä oli 1920-luvulla hankkinut osakkeen.

Lauri oli rintamalla. Sai nähdä kaksosensa, kun nämä olivat 4 viikon vanhoja.

Helsinkiä pommitettiin. Kevättalvella 1944 Eila lähti "turvaan" Perniöön Laurin kotitilalle, jossa hänelle tuli uusi maailma maalaistalon emäntänä. Korvaamattomana apuna hänellä oli Laurin sisar Rauha sekä muut naiset.

Paketteja lähetettiin rintamalle. Maalaistalon työt oli tehtävä, eläimet hoidettava, niin myös kylvöt ja korjuut – naisvoimin. Sota tuntui olevan karjalaistytölle kaukana tuolla Perniön rauhassa.

Sota loppui. Rauha koitti. Lauri palasi sodasta.

Jälleenrakentamisen aika. Puutetta kaikesta. Suomi elpyi. Elämä työntäyteistä, täyttä elämää. Lapset varttuivat. Lähtivät maailmalle.

Vuonna 1986 kuoli Lauri. Pellot laitettiin vuokralle, karja myytiin.

Muutaman vuoden Eila vielä asui yksinään päärakennuksessa, kunnes muutti talvikuukausiksi Helsinkiin myös leskeksi jääneen Irma-sisaren luo Oikokadun kotiin. Kangaspuut, kissat ja koira mukana.

Siellä oli myös pitkä elämä. 104 vuotta ja 7 kuukautta loppuivat omaan sänkyyn nukahtaen. Ilman perussairauksia, mieli ja muisti kirkkaana. Uteliaana maailman menosta ympärillään, tyytyväisenä.

Marjukka Hornborg
Kirjoittaja on Eila Vennalan tytär.

Muista vuoden aikana edesmenneitä antrealaisia ja vuoksenrantalaisia

Lehdessä julkaistaan
vuoden aikana edesmenneiden
antrealaisten ja vuoksenrantalaisten
sekä heidän
lähiomaistensa nimiä.

Mukana ovat tiedot niistä henkilöistä, joiden kuolemasta toimitus on saanut tiedon joko lehdistä tai omaisten tai ystävien ilmoittamana.

Sota – rauha

Kevättalvella 2022 – juuri ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan – tätä kirjoittaessani elimme maailmassamme vakavia aikoja. Eräänlainen meidän aikamme "sota" on ollut tämä koronaepidemia.

Suomen itsenäisyyden aikana olemme saaneet kokea useita sotia ja kriittisiä aikoja. Myös koko maailman tilanne vaikuttaa epävakaalta.

Minua on voimakkaasti puhutellut talvisodan aikainen presidentti Kyösti Kallion rukous maamme puolesta. Presidentti kehotti kaikkia suomalaisia rukoilemaan Jumalalta apua.

Mm. Lapissa Pelkosenniemellä koettiin ihmeellinen rukousvastaus, mistä muistona on patsas pystytettynä. Patsaassa on kirjoitettuna teksti: Tässä auttoi Herra! Itänaapurimme sotilasjoukko oli valloitusmatkalla kohti Oulua, mutta peräänтyi takaisin.

Ensimmäisen kerran kuulin Kyösti Kallion rukouksen, kun yli 30 vuotta sitten seisoin Nivalassa hänen hautansa ääressä.

Näin presidentti rukoili: "Taivaallinen Isämme, katso armossasi kansamme puoleen. Sinä olet luonut sen ja rakastat sitä. Sinä näet, että se on mitä suurimmassa vaarassa.

Siksi rukoilemme Sinua: Auta meitä hädässämme äläkä anna meidän hukkua .Lahjoita kääntymys synnin ja laittomuuden teiltä, jotka johtavat kansamme tuhoon. Herra, armahda meitä.

Herra Jeesus Kristus, ilman sinua olemme voimattomia hävittäviä voimia vastaan, jotka tulvivat kansamme yli ja myrkyttävät sen. Siksi me kerskaamme sinun voitostasi pahuuden henkivaltoja vastaan, joiden vaikutukset ovat joka päivä sanoin ja kuvin julkisuudessa nähtävissä.

Herra, sinä olet Golgatan ristillä voittanut pimeyden vallat. Niiden täytyy väistyä myös tänään, koska ylistämme Sinun nimeäsi niiden ylitse. Tähän me uskomme, sillä Sinä voit myös meidän aikanamme varjella ihmiset saatanalliselta eksytykseltä.

Herra, armahda meitä. Auta meitä Pyhän Henkesi kautta ryhtymään omassa elämässämme taisteluun syntiä vastaan ja olemaan kestäviä loppuun asti.

Tee meidät kansamme keskellä merkiksi Sinun vapahtavasta armostasi. Täytä meidät niin Sinun rakkaudellasi, että me tulemme kuuliaisiksi Sinun käskyillesi. Rakkautesi olkoon meissä se voima, joka voittaa pimeyden vallat kansassamme.

Herra Jeesus Kristus, kaiken me voimme Sinun kauttasi, siihen me uskomme.Armahda meitä. Amen."

Evakkomatka äiti-Rauhan "masussa"

Tämän lehden In Memoriam-sivuilla on meidän äitimme nimi, etunimi Rauha. Hän sai elää pitkän elämän 97 vuotta, 1 kuukauden ja 13 päivää.

Hänen lapsuuden ja nuoruuden kotinsa sijaitsi Vuoksenrannan Korpilahdella yhden kilometrin päässä verkon löytöpaikasta.

Pikkulottana hän myi Suomen sotilaille kahvia ja munkkeja ja valmisti äitinsä Anna-Marian kanssa lakanoista lumipukuja. Jatkosodassa tehtävänä oli sanitäärilottana toiminen ja sankarihautajaisissa kunniavartiossa seisominen.

Allekirjoittanut teki evakkomatkansa äiti-Rauhan "masussa" Vuoksenrannasta Töysän Housunkylään, missä synnyin keskosena viisi viikkoa liian aikaisin heinäkuun loppupuolella 1944.

Se ei ollut mikään ihme, kun kulkeminen lehmien kanssa tapahtui kävellen Putikon asemalle. Mutta Savonlinnasta lähti sitten junan härkävaunu Etelä-Pohjanmaalle.

Rauhan ajan koittaessa moninaisten vaiheiden jälkeen vanhemmilleni järjestyi siirtolaistila Asikkalassa. Meitä lapsia syntyi kuusi, minä vanhimpana.

Kyllä meidän hoitamisessa, karjassa ja peltotöissä oli jokaisena päivänä paljon työtä!

Äiti piti naapurinlapsille ja meille pyhäkoulua, ja myös hartaustilaisuuksia pidettiin lapsuuskodissamme aika usein. Jumala antoi voiman kaikkeen!

Saatoimme rakkaan äitimme helmikuisena lumipyrypäivänä Asikkalan kirkkomaalla hänen leposijaansa kanttorin soittaessa "Veteraanin iltahuudon säveliä" Kaikille tällaisille tosi sitkeille ihmisille suuri kiitos ja kunnia!

"Se, joka asuu Korkeimman suojassa ja yöpyy Kaikkivaltiaan varjossa, sanoo näin:" Sinä, Herra, olet linnani ja turvapaikkani. Jumalani, sinuun minä turvaan." (Ps. 91:1–2)

"Sinun turvasi on ikiaikojen Jumala, sinua kantavat ikuiset käsivarret." (5 Moos. 33:27)

Presidentti Kyösti Kallion tavoin saamme luottaa Jeesuksen sovitustyöhön Golgatan ristillä. Hänessä meillä on pelastus synneistämme ja iäisen elämän sekä rakkaittemme jälleen näkemisen toivo!

Antti Mustonen

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:
Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme. Ilmoituksiin ei tule alv:ia, joten ne eivät ole alv-vähennyskelpoisia.

Vuoksenranta-seuran johtokunta tutuksi

Päivi Virolainen

Asun puolisoni Hannun kanssa omakotitalossa Päijänteen rannalla Sysmässä. Kotiini kuuluu iso piha, joka määrittää suurelta osin myös harrastuksia. Puolet vuodesta aika kuluukin laajaa pihamaata kuopsutellessa.

Pihatöiltä liikenevällä ajalla on hyvä lähteä ajelemaan moottoripyörällä, nauttia Päijänteen suurista selistä vesijetteillen tai tehdä lenkki Päijätsalon kansallispuistossa. Talvisaikaan hyppään mieluiten lasketteluksille.

Lähes 40-vuotisen työurani viihdyin OP-ryhmässä, josta siirryin viime vuonna, vähän ennen 60-vuotispäivääni varhaisille eläkepäiville. Nyt on mukavaa nauttia kaikesta kivasta harrastamisesta ilman tiukkaa kalenterointia ja kellotusta.

Yhdistystoiminta on aina ollut lähellä sydäntäni. Vuoksenranta-seuran toimintaan tulin mukaan vuonna 2011, seuraavana vuonna olin varapuheenjohtaja ja vuodesta 2013 alkaen puheenjohtajana.

Isäni Arvo Mustonen on kotoisin Vuoksenrannan Korpilahden kylän Visulahdesta Vaht´tuvan talosta. Isovanhempani olivat Martta ja Toivo Mustonen.

Olen päässyt vierailemaan isän kotipaikalla useamman kerran. Siivoustalkoo- ja kotikylämatkoilla ovat myös Vuoksenrannan muut kylät tulleet tutuiksi.

Taina Eskola

Olen Taina Eskola (o.s. Siltanen) Heinolasta. Sysmäläisen isän puolelta olen perin juurin hämäläinen ja äidin puolelta vuoksenrantalainen.

Äitini suku on lähtöisin Oravankydöstä, äidinäiti oli Kivelä ja äidinisä Ryyppö. Sodan jälkeen perhe asettui Sysmän Nuoramoisiin.

En tiedä kumpaako olen enemmän karjalainen vai hämäläinen; olen rauhallinen säheltäjä.

Aikaani vietän puoliksi työelämässä ja puoliksi eläkkeellä. Vapaa-aika kuluu perheen parissa eli äitini ja poikieni perheiden kanssa.

Kesäisin intohimoni on luonto ja puutarhan hoito. Olen kerännyt pihalleni Heinolaan parikymmentä marja- ja hedelmäkasvia, siltä varaa, että saan satoa, vaikken pääsisi metsään.

Rakastan kukkia, etenkin liljoja, niitä istutan joka vuosi lisää. Mottoni on, ettei kukkia voi olla koskaan liikaa.

Käsityöt valtaavat talon syksyn tultua. Heti kun on aikaa, neulon tai teen tilkkutöitä, lisäksi olen innostunut vanhoista käsityötekniikoista kuten nypläys, lautanauha, käpypitsi ja neulakintaiden tekeminen.

Asun yksin, joten minulla ei ole

mitään rajoittavaa tekijää ja voin osallistua kaikenmaailman käsityökursseille.

Sukujuuret ja karjalaiset perinteet kiinnostavat kovasti ja olen ollut mukana seuran toiminnassa kymmenisen vuotta ja hallituksessa kaksi vuotta.

Onneksemme ehdimme äidin kanssa käydä muutaman kerran Vuoksenrannassa ja retkellä Oravankytöön löysimme Kivelän talon pihapiirin.

Kati Kuisma

Olen 24-vuotias maanmittari Espoosta, mutta alunperin olen kotoisin Hartolasta ja sukuni tulee Vuoksenrannan Korpilahden kylästä.

Olen päässyt matkustamaan Vuoksenrantaan kaksi kertaa ja toisella kerralla päästiin käymään, nyt jo edesmenneen, Eino-vaijani lapsuudenkodin, Lapinkallion, raunioilla. Se oli unohtumaton kokemus.

Rakastan ulkona liikkumista, varsinkin metsässä samoamista. Harrastan erilaisia käsitöitä, aina kirjonnasta männynneulaskorien tekoon.

Musiikilla on aina ollut suuri merkitys elämässäni ja olenkin soitellut pianoa aivan pienestä pitäen.

Vuoksenranta-seuran toiminnassa olen ollut mukana niin kauan kun vain muistan, mutta virallinen halli-

tuksen jäsen minusta tuli isäni Olli Kuisman jalanjäljissä vuonna 2017.

Irja Niilahti

Olen 65-vuotias ja jäin eläkkeelle reilu vuosi sitten. Työurani tein erilaisissa kouluhommissa: matemaattisten aineiden opettajana, opinto-ohjaajana, rehtorina ja sivistystoimenjohtajana.

Vuoksenranta-seuran toimintaan tutustuin ensimmäisiä kertoja, kun isäni houkutteli minut mukaan kesäjuhliin. Isäni Aarno Kuisma syntyi 1932 Vuoksenrannan Korpilahden Okkulassa ja kävi useita kertoja Vuoksenrannassa kotipaikallaan. Hänen opastaminaan myös minä ja siskoni saimme tutustua hänen lapsuuskotinsa kauniisiin rantamaisemiin.

Vuoksenranta-seuran hallitukseen minut houkutteli mukaan Taljan Martti vuonna 2010. Toiminta seurassa on saanut minut innostumaan perinnekäsitöistä: nypläsin nyytinkipitsit Antrean pukuni esiliinaan ja teen myös neulakintaita, jotta mummoni Ainon antama oppi pysyy tallella.

Isäni oli innokas marjastaja, sienestäjä ja erityisesti kalastaja, ja niinpä olen minä myös. Minut voi siis nähdä pilkkimässä, verkkoja kokemassa tai rapumerroilla.

Pirjo Virolainen-Kuisma

Olen 69-vuotias yo-merkonomi ja myöhemmin opiskelin myös lähihoitajaksi.

Opiskelin ja työskentelin pääkaupunkiseudulla noin 20 vuotta mm. Osuuspankkien Keskuspankissa (OKO) johtokunnan sihteeristössä. Lähihoitajana työskentelin Sysmän terveysaseman vastaanotossa.

Nyt olen eläkkeellä ja asumme mieheni Jarmon kanssa Sysmän Suopellossa lapsuusmaisemissamme.

Vanhempani ovat vuokserantoisii. Isä, Niilo Virolainen, on Oravankydöstä ja äiti Helmi (o.s. Pönkkä) Pöyryniemestä. Jarmon isä, Lauri Kuisma, on myös Oravankydöstä.

Olen ollut Vuoksenranta-seuran jäsen vuodesta 2013 ja hallituksessa vuodesta 2017. Toimin Vuoksenranta-seuran sihteerinä.

Talkooreissut ovat olleet mieluisia ja työteliäitä alkukesän tapahtumia mukavassa seurassa.

Eija Virolainen

Olen Eija Virolainen Sysmästä ja seuran hallituksessa olen toiminut muutaman vuoden. Olen myös Vuoksenrannan Virolaiset ry:n jäsen.

Työskentelen free lancer -toimittajana, mutta ensisijaisesti kirjoitan Itä-Häme -lehteen. Kirjoittelin myös Karjalaan muutaman vuoden ajan. Maalaistalomme ei enää vaadi juurikaan työpanostani.

Isäni Yrjö Virolainen oli kotoisin Vuoksenrannan Oravakydön kylästä Muuralan talosta ja äitini on syntyperäinen sysmäläinen.

Olen käynyt useaan kertaan Vuoksenrannassa, ensimmäisen kerran vuoden 1990 syksyllä. Mukana tuolloin olivat isäni Yrjö Virolainen, tätini Annikki Talja ja puolisoni Hannu Nurminen. Olimme eksoottisella matkalla liikkeellä omalla autolla, sillä tuolloin tiet olivat vielä kelvollisia henkilöautoille.

Sen jälkeen matkoja on tehty paljon erilaisilla kokoonpanoilla ja kaikki kolme lastani ovat myös käyneet vaijansa kodin raunioilla useampaan kertaan.

Karjalaisuus on edelleen perheemme arjessa tärkeässä roolissa.

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:

Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme. Ilmoituksiin ei tule alv:ia, joten ne eivät ole alv-vähennyskelpoisia.

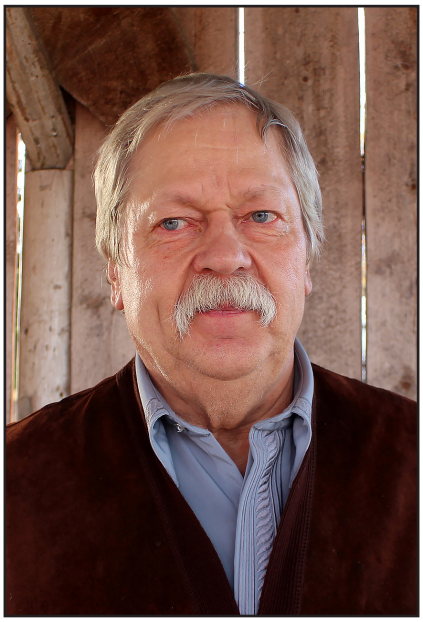

Ossi Paappa

Isäni ja äitini ovat Vuoksenrannan Korpilahden kylästä. Itse olen syntynyt Someron Kaurakedossa, viljellyt kotitilaa vuodesta 1988 vuoteen 2018 ja asun edelleen tilalla.

Harrastaa vanhojen koneiden ym. esineiden kunnostusta.

Jos jotakuta kiinnostaa, olen innokas esittelemään kotikylääni nimim. ”ei hylje, vaan se toinen”.

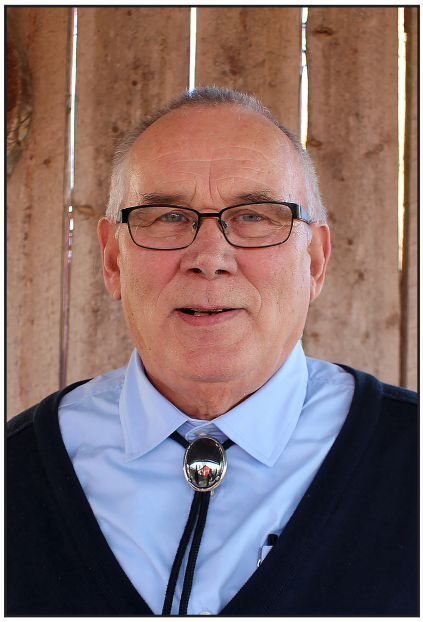

Olli Saarela

Minun toiskarjalainen vaijani on Hartolasta ja äitini Vuoksenrannan Korpilahdelta. Isäni on pohjanmaalta Paavolasta.

Avioliitossa olen ollut yli 50 vuotta. Minulla on kolme lasta ja seitsemän lastenlasta.

Eläkeläisharrastuksinani teen kotitarvekalastusta, ulkoilua sekä erilaisia askareita pihapiirissä ja lähialueilla.

Armi Marklund

Olen 57-vuotias ja syntynyt Helsingissä.
Työskentelen sote-alalla.

Olen intohimoinen mökkeilijä ja lähellä sydäntäni ovat taimikasvatus sekä pitkät kävelylenkit.

Isäni on syntynyt Viipurissa, hänen vanhempansa Vuoksenrannassa ja Antreassa. Äitini suku on Savitaipaleelta ja Lemiltä.

Pekka Kemppi

Olen 59-vuotias maanviljelijä ja koneurakoitsija Sysmästä. Olen toiminut kaksi kautta Vuoksenranta-seuran hallituksessa. Seuran vuosikokouksessa 8.10.2022 minut valittiin seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Tällä hetkellä olen hallituksen varapuheenjohtaja.

Perheeseeni kuuluu vaimo ja kaksi aikuista tytärtä.

Juuret Vuoksenrantaan vievät isän puolelta Karkealan kylään Mustosenmäen taloon.

Harrastuksiini kuuluvat kävelylenkkeily ja salibandyn pelaaminen.

Liisa Röksä

Olen hotellialalla työskennellyt, nykyään eläkepäiviä viettävä Joutsalainen.

Vuoksenranta-seuran hallituksessa olen ollut vuodesta 2003 ja isäni seuraajana myös Joutsan Karjalaseuran hallituksessa.

Edesmennyt isäni syntyi 1929 Vuoksenrannan Härk’korvessa ja mummoni kautta olen Ruposia.

1990-luvun alussa olin mukana heti ensimmäisellä kotiseutumatkalla isäni kanssa jatkaen joka kevät niin kauan kuin isäni jaksoi sekä siivoustalkoomatkoilla että lukuisilla sotahistorian matkoilla.

Onneksi aikanaan olen käynyt luovutetun alueen pitäjistä monet useaan kertaan ajatellen tämän hetkistä tilannetta.

Harrastukseni on aina ollut matkailu maailmalla, jota jatkan niin kauan kuin kykenen.

Toivottavasti pääsen vielä myös lähimpänä sydäntäni olevaan Karjalaan.

Eero Hildén

Olen 62-vuotias ja Sysmässä syntynyt, ammatiltani automaatioasentaja. Asun Helsingin Vuosaaressa, jossa olen toiminut tai toimin useissa yhdistyksissä tai toimikunnissa.

Olen sukujuuriltaan äidinpuolelta Vuoksenrannan Härk´korvesta Niittysuontien varresta.

Harrastuksiin kuuluvat teatteri, näytelmäkäsikirjoittaminen, ohjaaminen ja näytteleminen kuten myös retkeily ja maastossa liikkuminen.

Olen käynyt koulut ja lapsuusajan viettänyt Sysmässä. Vieläkin siellä on sisaruksia sekä sukulaisia. Ja kesäpaikka niin Sysmässä kuin Päijät-Hämeen Iitin Kausalassa.

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:

Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme. Ilmoituksiin ei tule alv:ia, joten ne eivät ole alv-vähennyskelpoisia.

Antrea-Seura järjestää matkan toukokuussa

Antrea-Seura järjestää kevään matkan 18.–20.5.2023. Matka suuntautuu Lappeenrantaan, Nuijamaalle ja Imatralle.

Matkaoppaanamme toimii Nuijamaan entinen kirkkoherra Irma Kalke.

Ensimmäinen yö majoitutaan Lappeenrannan Hotelli Rakuunassa ja toinen yö Imatran kylpylässä.

Matkan hinta kahden hengen huoneessa on 250 euroa ja yhden hengen huoneessa 320 euroa. Matkan hinta saattaa vielä laskea, kun olemme saaneet tiedot mahdollisista avustuksista.

Matkan hinta sisältää kuljetuksen, majoituksen, ruokailut ja Imatralla kylpylän käytön.

Tarkempi matkaohjelma lähetetään ilmoittautuneille.

Ilmoittautumisia ottaa vastaan Satu Stirkkinen mieluiten sähköpostilla osoitteella satu.stirkkinen@gmail.com tai puhelimitse kello 17 jälkeen numerossa 040 826 1075. Ilmoittautuminen pitää tehdä 28.2.2023 mennessä.

Antrea-Seuran kevään matka suuntautuu Lappeenrantaan, Nuijamaalle ja Imatralle (kuva: Etelä-Karjalan museo).

Antrea-Seuran perinteiset talvi-iltamat helmikuussa Riihimäellä

Antrea-Seuran perinteiset talvi-iltamat järjestetään Riihimäellä lauantaina 11. helmikuuta 2023 kello 14–18. Paikkana on Punainen Talo osoitteessa Pohjoinen Asemakatu 10, Riihimäki.

Ohjelmassa on tuttuun tapaan ainakin ruokailu, arpajaiset, paljon puhetta ja laulua.

Iltamalippu maksaa 30 euroa sisältäen ruokailun. Lipun voi ostaa ovelta.

Antrea-Seuran talvi-iltamia päästään taas viettämään helmikuussa parin vuoden koronatauon jälkeen.

Sodan jäljet

Vetäytyvät neuvostojoukot räjäyttivät vuonna 1939 valmistuneen Antrean Kuukaupin sillan 27.8.1941. Sillan keskipalkki putosi Vuokseen ja Viipurin puoleiset kannatinpalkit vaurioituivat (kuva: Etelä-Karjalan museo, Erik Gadd).

Saara Pöyri kävi vuonna 2021 retkellä ”omilla kivijaloilla” Antreassa.

Antrea-Seuran Saara Pöyri on ollut aina aktiivinen karjalainen

Antrea-Seuran Saara Pöyri valittiin Karjalaisten pitäjäyhdistysten liiton hallitukseen uutena jäsenenä vuonna 2021. Hän edustaa hallituksessa Vuoksenlaakson aluetta.

Saara Pöyri kirjoitti Vuoksen Verkon pyynnöstä itsestään lyhyen esittelyn.

”Perimästäni on suhteellisen pieni osa karjalaista, mutta elämääni ja kasvatukseeni karjalaisuus on kuulunut aina.

Isovanhempani olivat karjalaisia järjestöaktiiveja Viipurilaisessa Osakunnassa, Pääkaupungin Karjalaisissa sekä Karjalan Liitossa. Vanhempani harrastivat kansantanssia ja olivat aktiivisesti mukana Pääkaupungin Karjalaisten Nuoren toiminnassa alkumetreiltä lähtien.

Itse olen aloittanut tanhut turvallisesti äidin ohjauksessa kolmevuotiaana. Siitä lähtien olen viettänyt melkein kaikki keskiviikkoillat Karjalatalolla. Olen toiminut PKN:ssä tanssijana, ohjaajana, hallituksen puheenjohtajana ja monissa muissa rooleissa useiden vuosikymmenien ajan.

Kiinnostuin sukututkimuksesta pari vuotta sitten. Katihan ja upeiden digitoitujen materiaalien kautta olen päässyt tutustumaan esi-isieni asuinalueisiin aivan uudella tavalla. Olen päässyt tutkimuksessa 1700-luvun alkuun saakka, jolloin Oran veljekset pitivät suvun kantatilaa Antrean Noskuassa.

Tätä myötä kiinnostuin myös pitäjäyhdistysten toiminnasta. Liityin Antrea-Seuran jäseneksi ja minut valittiin Karjalaisten Pitäjäyhdistysten liiton hallitukseen. Kuulun myös Pääkaupungin Karjalaisten hallitukseen sekä toimin viime vuonna perustetun Karjalaisten kulttuurileidien Leimaus ry:n puheenjohtajana.

Kotielämässä olen neljän jo aikuisen pojan äiti. He ovat hyvin perillä karjalaisista juuristaan. Kaikki ovat harrastaneet kansantanssia vauvasta saakka ja piirakan rypytys sujuu vaikka unissaan.

Työskentelen Valiolla tuotekehitysjohtajana. Esiäidilläni oli Viipurissa maitokauppaketju, joten ehkä karjalaisilla juurillani on jotain tekemistä uravalintojenikin kanssa.”

Antrea 100 vuotta sitten

Lehdistä poiminut Timo Mykrä

Virkoja haettavana

Antrean kunnan Hännikälännirnien (vasta perustelun) ylemmän kansakoulun johtok. julistaa täten mainitun kansakoulun Miesopettajan viran haettavaksi ennen 1 päivää heinäk. kahdeksi koevuodeksi.

Virkaa, johon on astuttava, elok. 1 p:nä, 1922, seuraa palkkaetuina tavallinen valtionapu kalliinajankorotuksineen sekä kunnalta pohjapalkkaa 660 mk. ja kalliinajanlisäystä 150 mk. kuukaudelta, vapaa asunto omassa talossa, lämpö, valo ja lain määräämä kahden opettajan koulun tontti kaikki hyvää vanhaa peltoa ynnä lehmänlaidun.

Koulu sijaitsee kauniilla paikalla keskellä kylää 4 km. Hannilan asemalta.

HUOM.! Valittu ei saa kieltäytyä. Hakijain puutteessa otetaan naiset ja epäkompetentitkin huomioon. Antrean pitäjän Hännikkäläniemen kylässä 29 p:nä toukok. 1922. Johtokunnan puolesta: ALB. PURHONEN. Puheenjohtaja. Os. Hannila, 5428.

(Karjalan Aamulehti 31.5.1922)

Kansakoulunopettajain vaikea asema Antreassa

Kunnanvaltuusto alentanut opettajien palkkoja.

Maanantaina pitämässään kokouksessa päätti Antrean kunnanvaltuusto alentaa opettajien kunnanpalkkoja 50 mk. kuukaudelta, joten kunta suorittaa opettajille tästedes vain 150 mk. kuukaudessa. Tämän harkitsemattomuutta osottavan päätöksen lisäksi tehtiin toinen, ettei kunnan puolesta suoriteta käsityönopettajille mitään palkkaa. Samoin ei kunta suorita mitään palkkiota ylitunneista eikä jatko-opetuksesta. Näiden valistusviholisuutta osoittavien päätösten seuraukset saattavat kunnan koululaitokselle tulla hyvinkin tuhoisiksi sillä jo ennestäänkin ovat kunnanpaikat Antreassa olleet erittäin alhaiset, josta syystä nykyäänkin Antrean opettajista on noin 25% epäkompetentteja. Mainita sopii, että kunnan maalaisliittolainen kunnanvaltuusto li ehdottanut opettajien kalliinajan lisäyksen kokonaan poistamista.

(Karjala 22.12.1922)

Puukotus

Sunnuntaina tunkeutui Antrean Pöystilän kylässä Antti Kärpänen veljesten Simo ja Matti Pöystin taloon, ollen vahvasti juovuksissa, alkaen reuhata. Kun talon isännät koettivat saada reuhaajaa poistumaan, veti tämä puukkonsa, haavoittaen vaikeasti kumpaakin Pöystin veljestä. Matti Pöystiltä löi hän kädestä valtimot poikki ja Simo Pöystiin useita puukonhaavoja. Haavoitetut ovat saatetut lääkärinhoitoon, Matti Pöysti Viipurin lääninsairaalaan.

(Maakansa 13.4.1922)

Huligaanielämä Syvälahden työväenyhdistyksen talolla

Sunnuntaina talolla vietetyissä häissä puukotettu nyttemmin kuollut.

Kuten eilen kerroimme puukotettiin viime sunnuntaina Antrean Syvälahden työväentalolla Kavantsaaressa pidetyissä häissä erästä Heikki Kaipaista niin pahoin, että hänet oli vielä samana yönä tuotava Viipurin lääninsairaalaan saamaan hoitoa. Miehen haavat olivat kuitenkin niin, vaaralliset, ettei häntä enää voitu pelastaa elämälle, vaan kuoli hän puukotuksen seurauksista toissa yönä sairaalassa. Puukottajaksi mainitaan vainajan sisarenpoika ja tutkinee poliisi parhaillaan asiaa.

Mainittu työväentalo ja sen lähin ympäristö on muutoin ollut aina paikallisten ja muualta sinne vierailuille saapuvien huligaanien temmellys kenttänä kuuluen ohjelmaan puukotukset, tappelut ja muut pahatteot. Joka sunnuntai vietetään siellä tanssiaisia, mitkä tavallisesti päättyvät yleiseen kahakkaan ja rauhattomuuteen. Viinakauppiaat ovat myöskin panneet merkille talon, ja niinpä kuljeskeleekin niitä iltamien aikana sen läheisyydessä myyskennellen tavaraansa.

Mielestämme on jo aika, että viranomaisetkin kiinnittävät huomionsa siihen elämään, jota varsinkin sunnuntai- ja pyhäiltoina vietetään sanotun työväenyhdistyksen talolla ja sen läheisyydessä ja tekevät siitä ruton lopun.

Puukottaja pidätetty.

Edellämainittu puukottaja on nimeltään Vilho Anttila ja kotoisin Viipurin pitäjän Kaipolan kylästä. Puukotettu ja nyttemmin haavoihinsa kuollut Kaipiainen oli hänen enonsa. Anttila saatiin maanantaina pidätetyksi ja on hänet toimitettu Antrean vanginvartijan luo säilytettäväksi enempiä toimenpiteitä varten.

(Karjala 24.8.1922)

Jalkapallourheilu

Pitäjäotteluja puuhaamaan!

Jääsken ja Antrean pitäjien välinen uusintaottelu jalkapalloilussa pelattiin viime sunnuntaina Antrean Talikkalan kentällä. Jännittävän ja tasaväkisen ottelun voitti tällä kertaa, kuten jo ennemmin

olemme kertoneet, Antrean joukkue maaliluvulla. 3-2 (1-1). On ilahduttavaa, että reipas jalkapallourheilu alkaa jo saada maaseudunkin mukaansa. Pitäjien väliset ottelut muodostuvat varmasti innostaviksi ja arvokkaiksi urheilutilaisuuksiksi. Urheiluseurojen sietäisi nyt vain tarmolla ryhtyä asiaa edelleen kehittämään. Kuka tekee aloitteen Jääsken kihlakunnassa? Jääsken kuulut Kirijätkö, Kirvun veikeä Vilkas, vaiko Antrean uusi Esa? Viimemainittu seura on äsken perustettu ja parhaillaan kokoaa nimiinsä uusia innokkaita jäseniä. Missään tapauksessa ei pitäjien välinen urheiluasia saisi enää jäädä pitemmälle lepäämään. Valistuneet liikkeenharjoittajat ja varakkaat maanviljelijät! Teidän velvollisuutenne on hiukan nyt avata kukkaroanne ja huolehtia kylliksi arvokkaiden kiertopalkintojen hankkimisesta. Muu kyllä järjestyy seurojenvälisten neuvotteluiden kautta.

As.

(Karjala 23.8.1922)

Matalikolleajo Vuoksella

Viime sunnuntaiaamuna kun Wuoksen & Suvannon höyrywene oy:n omistama matkustajalaiva ”Koiwisto" kulki aamuvuoroaan Kiviniemestä Antreaan, joutui se sakean sumun vuoksi pois reitiltä lähellä Hopeasalmea ja tarttui kiinni rantamatalikkoon. Laiva ei päässyt omin voimin matalikolta, vaan täytyi sen odottaa, noin kolmisen tuntia, jolloin eräs hinaaja-alus tuli Antreasta ja auttoi sen pois matalikolta. Laivalle ei koitunut minkäänlaisia vaurioita, sillä Vuoksen pohja tarttumispaikalla oli aivan pehmyttä liejua.

(Maakansa 6.5.1922)

Antrean markkinat

Antrean markkinat viime tiistaina sujuivat paikallisten järjestysviranomaisten ilmoituksen mukaan suuremmitta kommelluksitta, siitä huolimatta, että väkijuomia oli niille saapuvien ratoksi koetettu toimittaa myytäväksi erittäin runsaasti. Poliisin onnistui jo etukäteen takavarikoida n. 100 l., mistä olikin seurauksena, että päihtyneitä näkyi verrattain vähän.

Tavaraa oli kaupan paljon, mutta ostajia niukasti. Suurin osa yleisöstä tyhjäntoimittajia. Hevoset maksoivat 3-4.000 mk ja oli niitä varsin huono valikoima; lehmistä taas, joita oli enemmän myytävinä, pyydettiin 2-3,000 mk.

Markkinoiden aikana tapahtui paitsi eri uutisena kertomaamme taskuvarkautta Antrean asemalla, ryöväys, jossa metsään nukahtanut uhri oli »kynitty» puti-puhtaaksi sekä 3 pienempää taskuvarkautta. Kaikkiaan pidätti paikallinen poliisi noin 20 henkilöä.

Paikkakunnalla ollaan muuten varsin yleisesti sitä mieltä, ettei tämäntapaisista markkinoista ole niiden tarkoitusta vastaawaa hyötyä, vaan muodostumat ne paremminkin pahennusta herättäviksi tyhjäntoimittajien ja suorastaan rikollistenkin ainesten kokouksiksi.

(Maakansa 5.9.1922)

Antrea-Seuran johtokunta ja toimihenkilöt 2023

Puheenjohtaja: Reijo Martikainen, Koivikkotie 3 I 80, 00630 Helsinki; puh. 040 5452541; reijo.martikainen(at)tuta.io
Sihteeri ja myynti: Sirkka Rautioaho, Vapaalankuja 9 B, 01650 Vantaa; puh. 040 7583525; sirkka.rautioaho(at)fimnet.fi
Rahastonhoitaja ja jäsensihteeri: Satu Stirkkinen, Näyttelijäntie 5-7 B 16, 00400 Helsinki; 040 8261075; satu.stirkkinen(at)gmail.com

Hallituksen muut jäsenet:
Marko Kekki, Perjalantie 5 as. 29, 11120 Riihimäki; puh. 0500 770463; m.kekki(at)gmail.com
Erkki Kokko, Tanhuantie 10 C, 00940 Helsinki; puh. 050 5487508; ekku2002(at)hotmail.com
Antti Partanen, Vapaalantie 90 C, 01650 Vantaa; puh. 050 3599456; a.partanen(at)outlook.com
Janne Pullinen, Balderinkuja 3 B, 02720 Espoo; puh. 0400 480967; janne.pullinen(at)gmail.com
Reetta Sojakka, Vernissakatu 8 A, 00130 Vantaa; puh. 050 5144311; reettasojakka(at)hotmail.com
Seppo Vepsä, Purkalontie 85, 13880 Hattula; puh. 0400 166 957; seppo.vepsa(at)gmail.com

Nettisivusto: Pirjo Tiippana, Hakaniemenranta 26 A 39, 00530 Helsinki; puh. 050 5253891; pirjo.tiippana(at)saunalahti.fi, www.karjalanliitto.fi/karjalan-liitto/jasenyhteisot/pitajaseurat/antrea-seura-ry

Vuoksen säätiö
hakee asiamiestä.

Säätiö on entisten Antrean
ja Vuoksenrannan kuntien perintösäätiö.
Sen kotipaikka on Riihimäki.
Hakijalta toivotaan kiinnostusta karjalaisuuteen ja kokouskäytännön tuntemusta.

Lisätietoja: asiamies Heli Stenberg-Salonen, puh. 050 3728 771; hallituksen puheenjohtaja Seppo Kuparinen, 040 564 0554.

VUOKSEN SÄÄTIÖN APURAHAT

vuodelle 2023

Vuoksen Säätiö jakaa opintoapurahoja yliopistoissa, korkeakouluissa ja ammatteihin valmistavissa oppilaitoksissa tutkinnon suorittaneille henkilöille, joiden isovanhemmat tai edeltävä sukupolvi on talvisodan syttyessä 1939 asunut Antrean tai Vuoksenrannan kunnassa. Tutkinnon tulee olla suoritettuna korkeintaan kahden apurahan myöntämistä edeltävän vuoden aikana, viimeistään hakuvuoden helmikuun loppuun mennessä.

Hakemukseen tulee liittää valmistumisesta saadun todistuksen kopio sekä vapaamuotoinen selvitys sukujuurista, joihin vedotaan. Sukujuurista tulee ilmetä hakijasta lähtien katkeamaton ketju, kuka tai keitä ko. henkilöt olivat, milloin syntyneet, missä talossa ja missä kylässä asuneet. Hakemuksessa tulee näkyä hakijan osoite ja pankkitilin numero.

Apurahan hakijalta pyydetään suostumus pitäjäseuraan eli Antrea- tai Vuoksenranta-seuran jäseneksi liittämiseksi. Säätiö ja seurat vastaavat kahden vuoden jäsenmaksusta.

Säätiö jakaa hakemuksesta myös kannustusapurahoja mm. tohtoreiksi väitelleille, vähintään EM-tasolla mitalisijoille yltäneille tai muun merkittävän saavutuksen johdosta. Lisäksi säätiö jakaa tukea suku- ja kyläkirjoille sekä muille tuotteille, äänitteille, filmeille tms., jotka liittyvät edellä mainittuihin kuntiin.

Tarkemmat ohjeet sähköisen hakemuksen tekemiseen löytyvät osoitteesta: www.karjalanliitto.fi/karjalan-liitto/jasenyhteisot/saatiot/vuoksen-saatio/avustukset-ja-apurahat-2.html

Vuoksen Säätiön apurahat on myönnetty

Vuonna 2022 Vuoksen Säätiön opiskelija-apurahat myönnettiin seuraaville henkilöille: Emmi Ihalainen, Marja Martas, Sofia Hutri, Otto Elomaa, Leija Tupala, Suvi Markkanen, Riku Roiha, Linnea Kilpi, Anni Viinikainen, Riku Viikkilä, Markku Vainio, Linda Roos, Ville-Veikko Karttunen, Milo Martikainen, Jonna Toivonniemi, Tia Tuovinen, Anssi Arpiainen, Kalle-Matti Taskinen, Jussi Aalto, Viivi Linnanmäki, Aurora Kangasaho, Elina Kuparinen, Joonas Kuukka, Tuuli Vanhanen, Liisa Mäkinen, Henri Pullinen, Jenni Selänne, Eppu Ruohonen, Petri Monola, Mika Strikkinen, Lauri Pullinen, Petteri Tupala, Nina Paajanen, Anu Suni, Elina Levänen, Riina Juhala, Jenny Selin ja Arttu Ahola.

Kannustusapurahan saivat Jaakko Stenius, Liina Laine ja Anton Uotila.

TUE VUOKSEN VERKON ILMESTYMISTÄ!

Ilmoitushinnat:
Koko sivu 350 euroa
1/2 sivua 230 euroa
1/4 sivu 120 euroa
Pienemmät 70 euroa

Myös yksityishenkilöt voivat tukea lehteämme. Ilmoituksiin ei tule alv:ia, joten ne eivät ole alv-vähennyskelpoisia.

Antrea-Seuran myyntiartikkelit

UUTUUDET

Antrea-allakka 2023	20,00
Antrean t-paita, musta	20,00
Antrean Esan t-paita, valkoinen	30,00
Muki, kuvituksena Antrean vaakuna ja Vuoksi	20,00

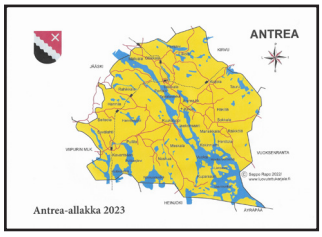

KIRJOJA

Kari Häkkinen: Sydänääniä Karjalasta (2017)	20,00
Annele Kekki: Uneksi muuttuva ranta, runoja (2016)	15,00
Antti Henttonen - Matti Kekki: Lastuja elämän laineilta (2015)	20,00
Kotiseutumme Antrea	55,00
Simonen: Antrea (1953)	35,00
Enne vanhaa koton -perinnekirja (1999)	30,00
Evakos ja uuves kois, kirja evakkovuosista ja sen jälk. ajasta	30,00
Antrean kirkonkylä – unohtumaton kotiseutumme (2004)	35,00
Elämä o lustii, kaskukirja, Antti Henttonen - Irma-Riitta Järvinen	10,00
Olkinuoran Jussi karjalaisten kohtalontiellä	10,00

ADRESSIT, KORTIT JA POSTIMERKIT

Muistoadressi (Kansi Antrean kirkon alttaritaulu)	15,00
Kortit (aiheet Antreasta, kaksi kirkon sisäkuvaa, kirkon portti, 2 Vuokselta, lehtomaitikka, Sokanlinna, yömaisema, kylätie)	1,00
Postimerkit (Antrean vaakuna, Antrean Esan vaakuna, Vuoksi)	2,50

VIIRIT JA PINSSIT

Isännänviiri, 4 m pitkä, yläpäästä 40 cm, mustapunainen, yläpäässä Antrean vaakuna	75,00
Pöytästandaari	35,00
Pöytästandaari Antrean kiven kera	50,00
Viirinjalka erikseen Antrean kivestä	25,00
Pinssi (Antrean vaakuna)	5,00

KARTAT

Antrean kartta (1991, mittakaava 1:50 000) v. 1938 mittaus. Talvi- ja jatkosodan rintamalinjat merkitty karttaan)	5,00

DVD:t

Itsenäisyyssodat kotiseudullamme Antreassa ja Vuoksenrannassa (DVD ja kirja) **TARJOUS**	10,00
Itsenäisyyssodat kotiseudullamme Antreassa ja Vuoksenrannassa, haastattelut	15,00

MUSIIKKIA

Kaipuun Karjala -cd	10,00

MUISTOESINE

Kaarnalle kiinnitetty Antrean verkon näköissolmu	20,00

TILAUKSET: Sirkka Rautioaho, sirkka.rautioaho(at)fimnet.fi, puh. 0407583525 (mieluiten sähköpostilla).
Kaikkiin tilauksiin hintoihin lisätään postituskulut.

VUOKSENRANTA-SEURAN TUOTEMYYNTI

UUTUUSTUOTE

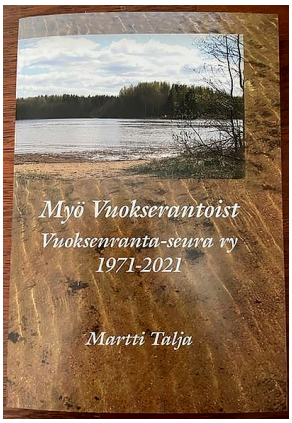

Talja Martti,
Myö Vuoksenrantoist
1972-2022 -historiikki
35,00 €

UHVATTA-korusarja (hopeaa)
***Riipus hopeaketjulla 75 €**
***Korvakorut 80 €**
***Rintaneula 75 €**

KIRJAT

Henttonen Raakel, Sana siirtyy Vuoksenlaaksosta Vesivehmaalle	30,00
Järvinen / Henttonen, Elämä ol lustii	10,00
Kauraketo: Vuoksenrantalainen kyläyhteisö Somerolla	15,00
Kemppi Erkki, Jäähyväiset ystäville	10,00
Kemppi Risto, Ukonharjun talon vaiheita	5,00
Korkeamäki Oili ja Patrakka Marjukka: Evakos ja uuves kois	30,00
Saloranta Iris, Aika särkyi ja soi	12,00
Sokka Aarne, Muistikuvia lapsuuden Karjalasta	10,00
Talja Martti, Myö Vuoksenrantoist 1972-2022 -historiikki	35,00
Tauru Hellin, Muistojen tilkkutäkki	10,00
Toimituskunta, Ennen vanhaa koton -perinnekirja	30,00
Vanhanen Tatu, Karjala, sua ikävöin	5,00
Vanhanen Tatu, Muistojen sirpaleita	30,00
Vanhanen Tatu, Vuoksenrannan mennyt maailma	25,00
Itsenäisyyssodat kotiseudullamme, kirja ja dvd:t	10,00

MUUT TUOTTEET

Vuoksenranta 65 vuotta muistoissamme -dvd	5,00
Antrea-Vuoksenranta-pitäjäkartta	15,00
Pinssi, Vuoksenrannan vaakuna	2,00
Vuoksenranta-isännänviiri	85,00
Vuoksenranta-lippis	18,00
Vuoksenranta-t-paita	15,00
Vuoksenranta-pikeepaita	25,00
Vuoksenranta-kinnasneula	5,00

TILAUSLOMAKE ON NETTISIVUILLAMME: www.vuoksenranta.fi

Tilaukset

Tiina Hölttä
sähköposti:
tiinaholtta@gmail.com
puh. 040 5489000

Hintoihin lisätään postitse toimitettuna posti- ja toimituskulut.